

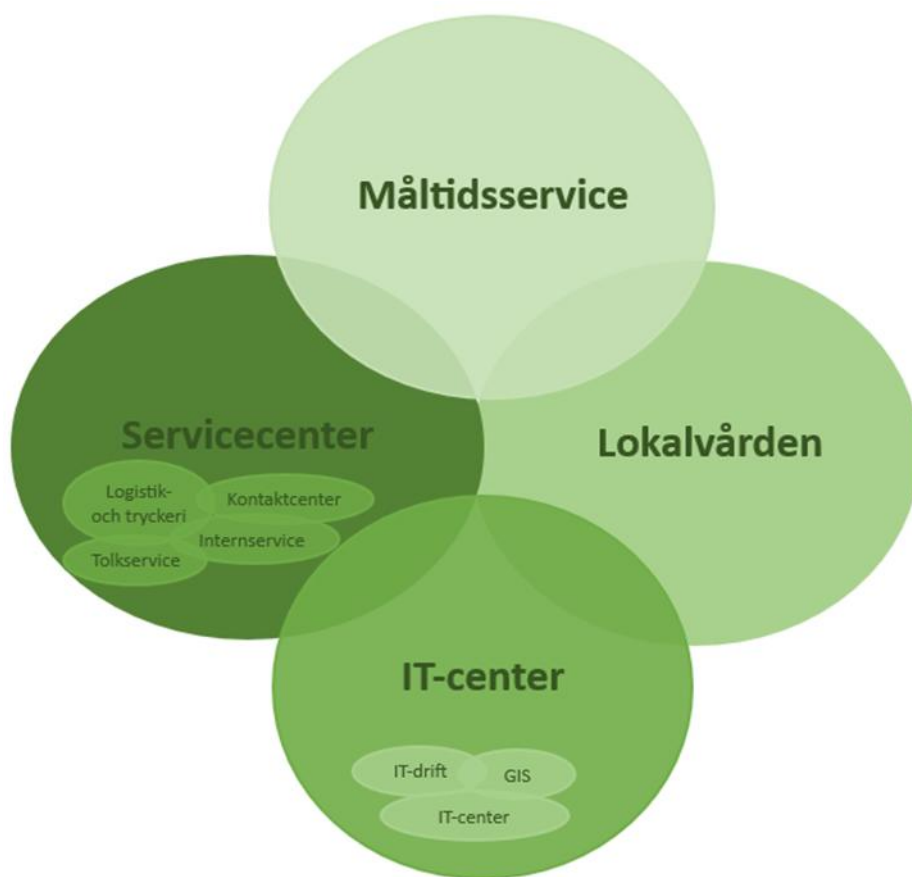
2025-10-29

1
1(1)**Styrelse/Nämnd:** Servicenämnden**Dag, tid:** 2025-10-29, kl. 13:30**Plats:** Serviceförvaltningen**Övrigt:** Vid förhinder att delta i sammanträdet ska ledamot kalla personlig ersättare samt meddela Carita Forsell, tfn:0370- 37 80 11 eller carita.forsell@varnamo.se

Ärenden:	Dnr:	Sida:
Beslutsärenden		
1 Val av justerare		
2 Verksamhetsplan för servicenämnden 2026-2028	SN.2025.27	2 - 20
3 Granskning av hantering av bisysslor	SN.2025.28	21 - 47
Redovisning av delegationsbeslut		
4 Redovisning av delegationsbeslut		48 - 49
Beredningsärenden		
5 Miljöplan Värnamo kommun		50 - 74
6 Sammanträdesschema 2026	SN.2025.32	75 - 76
Informationsärenden		
7 Information från förvaltningen		
8 Information om NIS 2		
9 Ekonomigenomgång		
10 Meddelanden		77 - 98
11 Övriga ärenden		

Michael Andersson
OrdförandeCarita Forsell
Sekreterare

Verksamhetsplan för servicenämnden 2026 - 2028

Antagen av nämnd: ÅÅMMDD

Datum: 2025MMDD, § x

Dokumentet gäller från: 2026-01-01

Dokumentansvarig: ordf. Michael Andersson, förvaltningschef Pär Svensson

Innehåll

Innehåll.....	2
1. Nämndens uppdrag enligt reglemente	3
1.1 Organisationsbeskrivning.....	3
1.2 Uppdragets omfattning	4
2. Verksamhetsåren 2026 - 2028.....	5
Servicecenter	5
Måltidsservice	5
IT – center.....	6
Lokalvården	7
2.1 Strategier och metoder	8
Servicecenter	8
Måltidsservice	9
IT – center.....	9
Lokalvården	10
3. Utmaningar och framtida utveckling.....	11
4. Nämndens mål.....	12
4.1 En stark kommun.....	12
4.2 En attraktiv kommun	13
4.3 En grön kommun.....	13
4.4 En trygg kommun.....	14
5. Uppdrag utifrån politiska beslut	15
5.1 Uppdrag utifrån kommunfullmäktiges beslutade budget	15
6. Nämndens Ekonomi	15
6.1 Driftbudget 2026 samt plan 2027-2028.....	15
6.2 Investeringsbudget 2026 samt –plan 2027-2030	16
7. Nämndens HR	16
7.1 Åtgärder för att trygga kompetensförsörjningen	17
8. Omsättningstal och nyckeltal	18
9. Sammanfattning.....	18

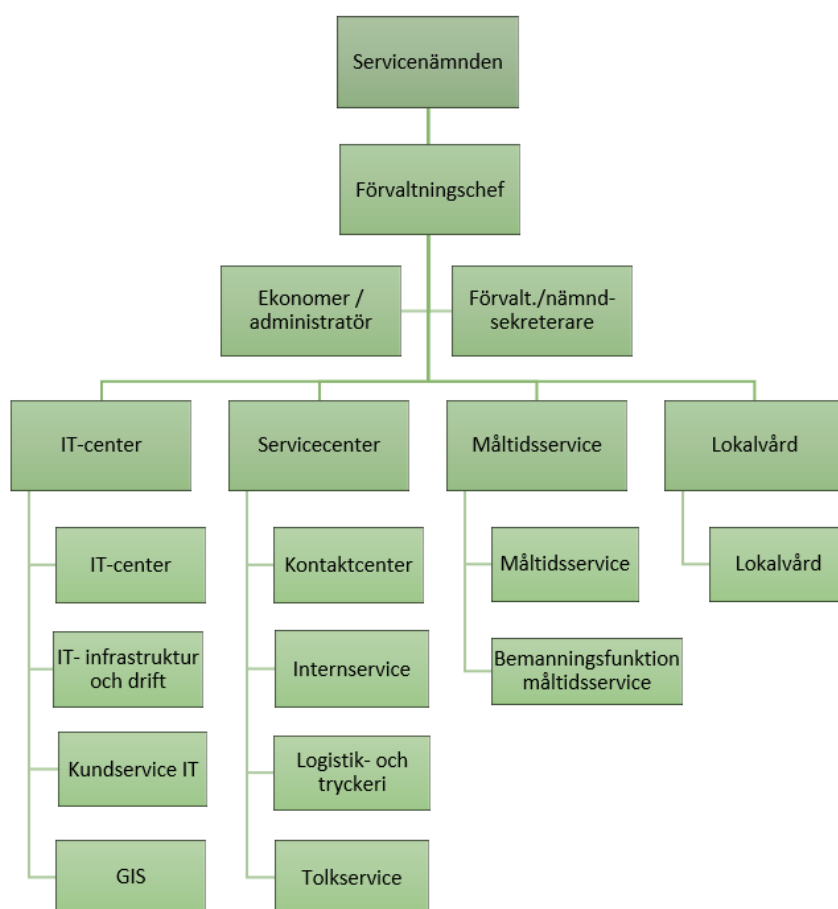
1. Nämndens uppdrag enligt reglemente

Servicenämnden ansvarar för och - skall i enlighet med de riktlinjer kommunfullmäktige anger, delvis till självkostnadspris, tillhandahålla tjänster till kommunens förvaltningar avseende:

- kommunens samlade måltidsservice även omfattande personal- och lokalansvar
- kommunens vikariehantering för måltidsservice
- kommunens övergripande ansvar för drift, förvaltning och utveckling av digital infrastruktur, digital arbetsplats och IT säkerhet
- kommunens GIS verksamhet
- kommunens logistikplanering, administration och skötsel av kommunens fordon
- kommunens centrala tryckeri, posthantering och turbilsservice
- kommunens internservice såsom e-tjänster, passage, webbhantering och sithskort
- kommunens kontaktcenter
- kommunens tolkservice
- kommunens lokalvårdande verksamhet i kommunens egna och förhyrda lokaler, såvida inte annat överenskommit

Servicenämnden ansvarar även för kommunens förvaltarenhet från 2026.

1.1 Organisationsbeskrivning

1.2 Uppdragets omfattning

Servicenämnden har 239 tillsvidareanställda och ansvarar för måltidsservice, IT-center, servicecenter och lokalvård. Nämndens uppdrag är att leverera stödjande service av hög kvalitet som skapar förutsättningar för andra nämnder att genomföra sina kärnverksamheter. Arbetet ska präglas av effektivitet, god service och ett kontinuerligt fokus på utveckling för att möta förändrade behov och framtida utmaningar.

Måltidsservice levererar närmare 2,3 miljoner portioner per år via 42 kök. Till omsorgsnämndens verksamheter omkring 370 000 portioner och till barn- och utbildningsnämnden omkring 1 910 000 portioner. Måltidsservice har 124 tillsvidareanställda medarbetare varav 11 medarbetare ingår i ledning och stödfunktioner. Övriga utgörs av kockar och måltidsbiträden.

Genom att erbjuda ändamålsenligt IT-stöd med rätt kompetens och teknik som möjliggör digital utveckling ska IT-center bidra till att kommunen når sina mål. Grundläggande är att leverera kostnadseffektiva, säkra och hållbara IT-lösningar som stödjer kommunens verksamhet. Detta innebär även ett strukturerat arbetssätt för att uppfylla krav på informationssäkerhet och kvalitet, med verksamheternas behov i fokus. I uppdraget ingår att skapa förutsättningar för att använda smart teknik – såsom geografiska informationssystem (GIS), Internet of Things (IoT), artificiell intelligens (AI) och automatisering. Genom dessa verktyg stärks kommunens förmåga att fatta välgrundade beslut, styra utvecklingen effektivt och erbjuda bättre tjänster till medborgarna.

Lokalvården består av 66 medarbetare inklusive en poolgrupp. Lokalvården har omkring 130 städobjekt inom kommunens verksamheter. Utöver städobjekten så genomförs extra uppdrag i form av storstädning, golvvård samt flytt- och byggstädning.

Inom nämndens servicecenter ingår kommunens kontaktcenter som är medborgarens väg in till Värnamo kommun. Kontaktcenters huvudsakliga uppdrag är att lösa medborgarens ärende vid första kontakten, att effektivisera och samtidigt leverera en bra kundservice. Om kommunvägledaren inte kan lösa ärendet tar de stöd av sakkunnig och förmedlar svar på frågan till medborgaren. Kräver ärendet specialistkompetens lämnas ärendet över till sakkunnig. Utifrån kontaktcentrets arbetssätt avlastas specialisterna (sakkunniga) från rutinärenden och medverkar till effektivare handläggning med kortare väntetider för kommunens medborgare.

Servicecenter stöttar förvaltningarna med viss intern service i kommunen, bland annat med sithskort, passage och att uppdatera kommunens webbsida (kommun.varnamo.se). Uppdraget med att skapa nya och underhålla befintliga e-tjänster både internt och externt återfinns också under servicecenters ansvar.

Servicenämnden ansvarar även för kommunens tolkservice som består av två tolkförmedlare som bokar tolkar till offentliga aktörer såsom myndigheter, företag och organisationer. Tolkservice samarbetar med omkring 180 tolkar inom 40 olika språk och har cirka 11 000 bokningar per år. Tolkservice kan även hjälpa kunderna med att få dokument översätta till olika språk.

Logistik- och tryckerienheten ansvarar för kommunens logistik- och distributionslösning av varor till och från kommunens enheter. Enheten ansvarar även för administration och skötsel av kommunens personbilar, lätta lastbilar och bussar upp till 3,5 ton. I enheten ingår även kommunens posthantering, budbil och det interna tryckeriet.

Från 2026 ansvarar servicenämnden för förvaltarenheten som har inrättats inom GGVV. Enheten består av två förvaltare som har i uppdrag att bevaka en annan persons juridiska, ekonomiska och personliga intressen när huvudmannen inte kan göra det själv.

2. Verksamhetsåren 2026 - 2028

Servicenämnden strävar efter att vara den nämnd som underlättar för övriga nämnder genom smarta digitala lösningar, bra service och leveranser med hög kvalitet. Servicenämndens arbete påverkas i hög grad av övriga nämnders förändrings- och utvecklingsarbete, vilket kräver hög flexibilitet och i många fall anpassning med kort framförhållning. Med begränsade resurser blir det viktigt att göra rätt saker och hitta arbetssätt som fortsatt kan stödja övriga nämnder, men där utvecklingsarbeten och kompetensutveckling samtidigt kan prioriteras. Arbetsmiljön är en viktig fråga där insatser görs för att få ner sjukfrånvaron och skapa lägre arbetsbelastning. Tillgången till arbetskraft med relevant kompetens är begränsad, vilket är en utmaning i flera verksamheter.

Servicecenter

Medborgarens krav på tillgänglighet, service och digitala lösningar kräver ett fortsatt proaktivt arbete och effektiviseringar. Målsättning under kommande planperiod är en ökad lösningsgrad av medborgarens ärende direkt i kontaktcenter. Lösningsgraden under 2024 uppgick till cirka 55 procent vilket motsvarande drygt 24 000 ärenden, ärenden som övriga verksamheter inte behövt hantera och som frigjort tid för dem. För att nå det slutgiltiga målet på 60 procent har kontaktcenter börjat jobba mer med ägandeskap, som innebär att kommunvägledarna nu tar ett ännu större ansvar och jobbar mer aktivt med att söka svar från sakkunniga ute i verksamheterna. Detta medför att medborgaren och andra personer som ringer till kontaktcenter får snabbare svar och de behöver inte prata med flera personer. I de fall ärendena är mer komplicerade lämnas ärendet i sin helhet över till sakkunnig.

Digitaliseringsarbetet med e-tjänster är en viktig faktor framåt då det ökar både tillgänglighet och service till kommunens medborgare, näringsliv och kommunanställda. Att medborgaren ska kunna genomföra sitt ärende när det passar bäst är en viktig samhällsservice. Kommunen har omkring 190 tillgängliga e-tjänster (externt och internt) och de har under 2024 använts omkring 23 000 gånger. Den snabbt stigande användningen visar att det finns ett tydligt behov av digitala tjänster både hos medborgarna och internt inom kommunen. E-tjänsterna ökar informationssäkerheten och effektiviserar befintliga processer.

Fordonsenheten arbetar aktivt, tillsammans med alla kommunens förvaltningar, med att byta ut kommunens fossildrivna fordon till fordon som drivs med förnyelsebart drivmedel. Löpande uppföljning av fordonsplanen, i dialog med förvaltningarna, görs kontinuerligt för att se till att kommunens bilpolicy efterföljs när det gäller till exempel nyttjandegrad och val av fordon. I samma takt som fordonen byts ut utökas även kommunens laddinfrastruktur. Logistikenheten utgör en viktig länk mellan distributionscentralen och kommunens verksamheter, vilket gör att enheten har en betydelsefull roll i arbetet med att hålla nere transportkostnader och optimera varudistributionen.

Kommunens tolkservice kommer under planperioden fortsätta att se över processer, arbetssätt och förändringar i omvärlden. Den långsiktiga digitaliseringen av samhället förväntas leda till en gradvis minskad efterfrågan av den interna tryckeriverksamheten. Verksamheten behöver anpassas för att erbjuda relevanta och kostnadseffektiva lösningar, i linje med nämndens mål om effektiv resursanvändning och hållbar utveckling.

Måltidsservice

Omvärldens krav på de offentliga måltiderna ökar och med det blir måltidsverksamheternas uppdrag större och mer komplext. Strategiskt arbete med frågor som berör produktion, hållbarhetsarbete och beredskapsarbete har varit viktigt de senaste åren och kommer fortsatt vara det under planperioden. Detta för att få effekt hela vägen ut i organisationen. Utöver det strategiska arbetet så är kompetensförsörjningen en stor utmaning som behöver hanteras under planperioden. Medarbetarna behöver ha goda förutsättningar för att klara uppdraget. Måltidsverksamhetens chefer har idag 42 kök att hantera och de är placerade på ett stort geografiskt område. Chefens uppdrag att hantera personal

och att jobba med utveckling är centralt för en god arbetsmiljö och för att modernisera måltidsorganisationen.

Förutsättningar att arbeta med miljö och hållbarhetsfrågor är också av stor vikt för att klara uppdraget. I Värnamo kommun finns prioriteringsordningen närproducerat, svenskt och ekologiskt. För att klara de målen och arbeta mer hållbart behöver förutsättningarna för lokal produktion öka. Tillgång till svenska- och ekologiska produkter behöver också säkerställas. Den självförsörjningsutredning som genomfördes under 2024, och som presenterades 2025, kommer utgöra ett grundläggande underlag för arbetet. Den tvärfunktionella grupp som skapats blir en viktig partner för måltidsservice i dessa frågor.

En annan aspekt av hållbarhetsarbetet är matsvinnet och förmågan att minimera det. Att anpassa matsedel och maträtter är viktigt ur många perspektiv så som kundnöjdhet, matsvinn och ekonomi. En helvegetarisk dag per vecka i skolan är ett steg som tagits för att skapa goda matvanor med lägre klimatpåverkan. Samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen samt omsorgsförvaltningen kommer även fortsättningsvis vara viktigt då måltider inte är en isolerad fråga för måltidsverksamheten.

Mot bakgrund av det som händer i omvärlden finns behov av att arbeta fram en beredskapsplan för måltiderna i Värnamo kommun. Det är ett stort och omfattande arbete som är nödvändigt för att i kris klara av att bibehålla en stabil service med väl utformade strategier för alla delar som kan påverka leverans av måltider i Värnamo kommun.

Digitalisering är viktigt även för en måltidsverksamhet. För att klara grunduppdraget, att laga goda och näringsriktiga måltider, behöver lösningar finnas som kan avlasta personalen med kringuppgifter. Verksamheten ser över olika digitala lösningar för att göra arbetet effektivare. Till exempel digital avläsning av sålda portioner, digital egenkontroll samt robotisering av verksamhetens städbehov. För att använda de digitala verktygen på ett effektivt sätt behöver verksamheten skapa förutsättningar att kompetensutveckla medarbetarna.

För att möta verksamhetens behov av rätt kompetens och då avsaknad av gymnasial restaurangskola i kommunen, har dialog påbörjats med Vuxenskolan för att möjliggöra för en lärlingsutbildning till kock. Detta skulle även innebära att möjlighet för validering finns för de i verksamheten som behöver/önskar det.

IT – center

Sveriges digitaliseringsstrategi 2025-2030 skärper förväntningar på kommunerna vad gäller att förenkla och bidra till minskad administration genom användarvänliga, säkra och trygga digitala tjänster. AI och data ska användas på ett ansvarsfullt och smart sätt för att förbättra den offentliga servicen. Det kommer att krävas bättre och mer tillgängliga data, klara regler för hur AI får användas och mer kunskap om AI. Den strategiska styrningen och uppföljning av den offentliga förvaltningens digitalisering kommer att stärkas bland annat genom att använda nationell infrastruktur.

I tillägg förväntas hög motståndskraft och tillförlitlighet för att tjänster och information ska vara säkra. Ett systematiskt cyber- och informationssäkerhetsarbete är en förutsättning för att bevara och stärka tilliten till digitala välfärdstjänster. Komplexiteten i digitala lösningar i kombination med ökad hotbild i omvärlden ställer högre krav inom IT-säkerhetsområdet.

Att säkerställa digital kompetens på alla nivåer inom kommunen kommer att behövas för att tillvarata den tekniska utvecklingens möjligheter och hantera riskerna. Alla behöver en baskunskap för att använda de digitala verktygen för kommunikation, samarbete, säkerhet eller problemlösning. Det krävs ytterligare förmåga för att utveckla tillräcklig teknisk infrastruktur, datamognad och kompetens för datadriven verksamhet.

Krav om digitalisering och förändring av arbetssätt förstärks ytterligare utifrån demografiska utmaningar, samt att medborgarna och anställda har förväntningar på att kommunens tjänster ska vara digitala, användarvänliga, effektiva och innovativa.

Digital samverkan internt, över organisationsgränser, mellan kommuner och regioner samt mellan offentliga aktörer vidareutvecklas för att skapa en sammanhängande digitalisering. Detta för att använda kommunernas resurser på bästa möjliga sätt.

Kommunernas uppslutning kring det nationella handslaget och kommungemensam digitalisering, förväntas under planperioden ge ytterligare kraft i digitaliseringsarbetet. I första hand berör initiativen skola och socialtjänst. Satsningen kräver stora insatser från kommunens IT-center som stöttar verksamheterna med kompetens och förutsättningar för digitalisering.

Övergång till effektivare och säkrare arbetsverktyg medför ökade behov av årliga licenser som belastar verksamheternas driftkostnader. Även konkurrensutsättning av befintliga system och leverantörförändringar orsakar nya prismodeller och i många fall kostnadsökningar som är högre än årliga indexuppräknings. Ett exempel är de kostnadsökningar som uppstått efter upphandling av geografiskt informationssystem (GIS). Verksamheten har inför 2026 fått budgettillskott för att hantera den kostnadsökningen. Finansiella förutsättningar är nödvändiga för att hantera de ökade kraven inom IT-säkerhet och IT-infrastruktur samt för att införa nya verktyg, såsom mer kraftfulla AI-lösningar.

Kommunstyrelsen fattade under 2025 ett inriktningsbeslut om att etablera samverkan med Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Vaggeryd och Hylte inom området IT-drift. De primära motiven för samverkan är att dämpa kostnadsutvecklingen, reducera sårbarhet och säkra tillgång till kompetens. Under 2025 genomförs en gemensam förstudie som underlag för kommande genomförandebeslut. Förutsatt genomförandebeslut kommer perioden att präglas av denna etablering. Inom Värnamo kommun initieras en stor mängd förändringsinitiativ i parallell, vilket kan äventyra nödvändig omställning och hemtagning av effekt. Mer effektiva strukturer behövs i områden som berör prioritering, samverkan och effekthemtagning

Lokalvården

Lokalvården arbetar för att uppnå effektiva städmetoder på ett miljösmart sätt. Rätt redskap och maskiner skapar förutsättningar för lokalvårdarna att genomföra sitt arbete och samtidigt undvika förslitningsskador. Arbetsmiljön är ett område som har prioriterats och den prioriteringen kommer fortsätta för att förebygga skador och hålla nere sjukfrånvaron.

Att upprätthålla en resurseffektiv lokalvård med hög leveranssäkerhet är en utmaning då städobjekten täcker ett stort geografiskt område. Det ställer krav på att ha personal som kan genomföra uppdragen i hela kommunen. Att rekrytera personal till lokalvården är utmanande framför allt till ytterområdena. Det är ett arbete som pågår kontinuerligt och kommer vara extra intensivt under de närmaste åren då flera medarbetare går i pension. Möjligheten att ta in fler städobjekt och extra uppdrag såsom golvvård, storstädningar samt flytt- och byggstädningar kommer ses över under planperioden. Bland annat kommer lokalvården tillsammans med omsorgsförvaltningen se över möjligheten att ta över fler städuppdrag som idag köps in externt.

Förutsättningarna att arbeta mer strategiskt är bättre inför 2026 då en ny teamledare har anställts. Verksamheten avser att skapa bättre förutsättning för lokalvårdarna genom ett mer digitalt arbetssätt med nya systemlösningar som ska underlätta arbetet. Tillsammans med teknik- och fritidsnämnden planerar verksamheten att under 2026 se över möjligheten att använda städrobotar i exempelvis idrottshallar.

2.1 Strategier och metoder

Servicenämnden ska vara lyhörd för medborgares och medarbetares behov, tillhandahålla bra service och gott bemötande. Samverkan med kommunens verksamheter blir även fortsättningsvis en framgångsfaktor. Det görs genom att skapa arenor för samarbeten och samtidigt vara öppen för förändring. Förvaltningen avser att öka dialogen med övriga förvaltningar för att synliggöra och möjliggöra synergieffekter. Proaktivt arbete med utveckling och kvalitetssäkring av kommunens arbete ska ligga i fokus.

Det är en gemensam utmaning att vara en attraktiv arbetsgivare och hitta bra arbetssätt för att få in ny personal och möta de utmaningar som finns kring kompetensförsörjningen. Kompetensöverföring och utbildningar behöver inledas i god tid för att minska sårbarhet vid sjukfrånvaro och personalförändringar, men även för att skapa en bättre arbetsmiljö och kompetensutveckla befintlig personal. För att skapa en bra arbetsmiljö med engagerad personal är det viktigt att ta tillvara medarbetarnas förmåga och ha ett motiverande ledarskap som främjar utveckling.

Servicecenter

Servicenämndens kontaktcenter fokuserar på att ge bra service och underlätta för medborgaren. I nära samarbete med kommunens verksamheter arbetar enheten samtidigt för att effektivisera och kvalitetssäkra. Kontaktcenter har genom en tittafunktion tillgång till en del verksamhetssystem idag och förhoppningen är att få ta del av fler verksamhetssystem under planperioden. Det leder till att kommunvägledarna kan ta ägandeskap och lösa fler ärenden själva, i stället för att förmedla ärendena vidare till sakkunnig i andra verksamheter. Coaching och individuell uppföljning är även fortsättningsvis viktigt för att upprätthålla en god och jämn kvalitet bland kommunvägledarna.

Servicecenter fortsätter arbetet med att utveckla och förvalta e-tjänster. Det finns ett ökat intresse för kommunens e-tjänster både internt och externt. Att utveckla e-tjänsterna att bli ännu mer användarvänliga med hjälp av AI är en viktig del i utvecklingen. Ärenden inskickade via externa e-tjänster mot medborgare och företag kan följas via Mina sidor. Interna e-tjänster går i dagsläget inte att följa. Ambitionen under planperioden är att skapa Mina sidor även internt. Under 2026 inleds en digital utvecklingssatsning med stöd av AI, vilket verksamheten har tilldelats budgettillskott för. Det omfattar bland annat införandet av en AI-chattbot på kommun.varnamo.se samt AI-baserade funktioner i kontaktcentrets ärendehanteringssystem och i uppföljning av medborgarnöjdheten. Satsningen syftar till att öka tillgängligheten och servicen för kommunens medborgare, ge ett starkare stöd till medborgarna samt stärka kvaliteten och kompetensen hos kommunvägledarna i kontaktcentret.

Servicecenter har under åren byggt upp ett gott förtroende internt i kommunen och fler ser fördelen med att ta hjälp av servicecenter när det gäller vissa typer av intern service såsom hantering av passage, sithskort, e-tjänster, telefonlösning och uppdatering av kommunens webbplats (kommun.varnamo.se). Inom servicecenter finns det utvecklingspotential att äga och driva fler interna processer som är kommunövergripande. Exempel är utökning av passagehanteringen, utveckling av internt ärendehanteringssystem, servicedesk för internservice (telefon och besök) eller andra interna processer som behöver utvecklas och förbättras. Att centralisera och flytta mer intern service till servicecenter skulle effektivisera och skapa synergieffekter i hela kommunen.

På tolkservice fortsätter arbetet med att digitalisera. Fokus kommer vara att få fler kunder att beställa tolk digitalt i stället för att göra bokningarna via telefon, vilket skulle frigöra resurser för andra värdeskapande uppgifter. Tolkträffar, där kommunens tolkar samlas, planeras att hållas varje år alternativt vartannat år. Det finns även förslag från TSR (tolkservicerådet) att de ska ta fram gemensamma utbildningar som vänder sig till tolkar, så att alla tolkar får samma information.

Fordonsenheten planerar att även fortsättningsvis ha en nära dialog med kommunens verksamheter för att stötta och följa upp att de använder sig av fordon som är mest fördelaktiga sett till miljö, ekonomi

och behov. Tillsammans med verksamheterna kommer nyttjandegraden följas upp för att säkerställa rätt antal fordon i syfte att hålla nere kommunens fordonskostnader.

Budbilens rutt ska ses över och optimeras då det genom åren tillkommit stopp som gör den mer utmanande att hinna med. Det interna tryckeriet har skapat ett mer digitalt arbetssätt för beställningar av kopiering och tryckmaterial. Detta har medfört en digitalt smidigare hantering och en bättre uppföljning att jobba mer strategiskt med framåt.

Måltidsservice

För att klara uppdraget behöver verksamheten säkerställa att medarbetarna har den kunskap och kompetens som krävs för att leverera mat lagad från grunden på ett resurseffektivt och hållbart sätt. Medarbetarna behöver vara trygga i sina roller och köken behöver vara så självplanerande och effektiva som möjligt, vilket kräver rätt kunskap. Allt detta hanteras i utvecklingen av Måltidsservice 2.0 som är en del av att leda måltidsverksamheten in i en mer modern, hållbar och effektiv verksamhet.

Det är utmanande att rekrytera personal som har det som verksamheten kräver, vilket är den enskilt största utmaningen för chefer när de rekryterar. För verksamheten innebär det att kompetensutveckling behöver prioriteras och kunskap måste tillföras på olika sätt och på olika nivåer. Utöver en lärlingsutbildning, om den kommer på plats, är verksamhetens bemanningsfunktion en viktig del i detta arbete. Det finns behov av att utveckla strategier som löser tillfälliga vikarietillsättningar och gynnar ordinarie verksamhet på sikt.

Lokal livsmedelsproduktion har hamnat högt upp på de offentliga måltidernas agenda. Det har stark anknytning till beredskapsarbetet och beredskapsförmågan i en kommun. Utöver arbetet med den tvärfunktionella gruppen blir upphandling, planering och uppföljning viktigt. Detta för att verksamheten ska kunna utöka sin förmåga att göra inköp enligt prioriteringsordningen; närproducerat, svenskt och ekologiskt.

Verksamheten upplever ett förändrat sätt att se på sin roll och arbete. Tillsammans med stigande sjukfrånvaro, högre krav och utmaningar att få tag i rätt kompetens, ställer det krav på chefernas förmåga att hinna med sin personal och samtidigt kvalitetssäkra arbetet i köken. Det är av stor vikt att verksamhetens chefer har rätt förutsättningar att klara av sitt chefsuppdrag. Inom ramen för verksamhetens utvecklingsarbete anpassas kontinuerligt roller, funktioner, arbetssätt och metoder för att möta förändrade behov. I detta arbete blir de digitala verktygen viktiga, och det behöver säkerställas att medarbetarna har rätt kompetens att använda de på ett effektivt sätt.

IT – center

IT-centers uppgift är att stötta i digitaliseringsarbetet och arbeta utifrån kommunens plan för digital förnyelse. Planen i uppdaterat version kommer att innefatta strategiska områden som digital arbetsplats, nationella handslaget, AI och datadriven utveckling. Digitaliseringen av kommunens verksamheter är beroende av finansiering, kompetens och kapacitet. IT-center kommer fortsätta samverkan på regional och nationell nivå i syfte att skapa bättre förutsättningar genom kommungemensam digitalisering. Större kraft i arbetet med att effektivisera manuella processer väntas till följd av etablering av nya verktyg för automation under 2025. En digitaliseringsgrupp med ett gemensamt och strukturerat arbetssätt förväntas även göra det enklare för verksamheterna att få stöd i digitaliseringsarbetet.

Samtliga förvaltningar har under 2025 varit delaktiga i projektet Synergi inför införandet av Microsoft 365. För att uppnå en mer effektiv digital arbetsplats i hela kommunen kommer antal licenser att utökas under 2026, vilket servicenämnden har fått budgettillskott för. För att breddinförandet ska medföra effektiv kommunikation och samarbete behöver en baskunskap i det digitala verktyget säkerställas i hela kommunen.

En helhetlig lösning för säker digital kommunikation (SDK) med andra offentliga aktörer, blev upphandlat 2025. Det gör det möjligt att skicka säkra meddelanden intern och externt samt att genomföra säkra videomöten. Från 2026 möjliggör denna lösning införande av säker digital kommunikation inom kommunens socialtjänst enligt det nationella handslaget. Det möjliggör även effektivisering av hela kommunens hantering av känslig informationsöverföring. Vidareutvecklingen av kommunens lösning för digital post, utifrån det nationella handslaget, underlättar även utskick av brev till invånarnas digitala postlådor. En successiv ökning i andel digitala brev från kommunen till invånarna förväntas från 2026.

Gemensam informationsförsörjning är ett nytt initiativ inom det nationella handslaget, vilket kommunens ledningsgrupp har ställt sig bakom. Det handlar om en mer ändamålsenlig informationsförsörjningstjänst för i första hand ansökan om ekonomiskt bistånd. Tjänsten är möjligt att skala upp till flera verksamheter. Förutsatt finansiering av initiativet kommer IT-center under planperioden att införa nationella komponenter samt stödja för att anskaffa leverantörernas standardprodukt för ekonomiskt bistånd och anpassa inom befintlig e-tjänst. Förutsatt att verksamheterna ändrar sina arbetssätt kommer de nya verktygen att bidra till reducerade kostnader, reducerad handläggningstid samt ökad kvalitet inom samtliga förvaltningar. Respektive förvaltning ansvarar för att de egna verksamheterna tar tillvara de möjligheter som digitaliseringen erbjuder samt ändrar arbetssätt och säkerställer effekt inom verksamheter. Grundläggande för att lyckas med förändring är kapacitet och kompetens för införande och förändring.

För att stötta i förändringsarbetet kommer IT-center fortsätta med de dialogmöten som har etablerats med förvaltningarnas ledningsgrupper. Syftet med dialogerna är att vidareutveckla samverkan och få samsyn kring prioritering, men även för att uppmuntra arbetet med effekthemtagning inom områden som berör kostnad, tid och kvalitet. IT-center kommer fortsätta att lyfta kommunövergripande insatser i kommunledningsgruppen för förankring och prioritering. Uppdrag och projekt som drivs under ledning av IT-center ska präglas av service och kvalitet. Digitaliseringsgruppens arbete med effektivisering av processer ska ta hänsyn till potentiell verksamhetsnytta samt prioritering utifrån sannolikheter för genomförande- och effekthemtagning i verksamheterna.

En mer pålitlig och säker IT-miljö kommer succesivt uppnås under planperioden då såväl komplexitet som ekonomiska förutsättningar kräver att genomförandet delas upp under en längre period. Planerade investeringsinsatser inom IT-säkerhet och IT-infrastruktur kommer att harmoniseras med en eventuell godkänd plan för etablering av IT-driftsamverkan inom GGVVH. En uppdaterat åtgärdsplan för vad som är nästa säkerhetsnivå kommer vara en del av arbetet under planperioden.

Kundservice IT vidareutvecklas för att säkerställa att användaren får hjälp och stöd som man är nöjd med. Centrala principer för vidareutvecklingen är en väg in för användarstöd, att ha kompetens för att lösa problem snabbare och närmare användaren samt att förhindra incidenter innan de uppstår.

Lokalvården

För att säkerställa att lokalvårdarna upprätthåller god kompetens och arbetar på ett effektivt sätt ur kvalitets- och arbetsmiljöhänsyn så går de en utbildning i PRYL (Professionellt Yrkescertifikat för Lokalvårdare). Gruppledarna genomför dessutom kvalitetskontroller två gånger per år. Utöver utbildningen så genomförs förebyggande åtgärder för att undvika förslitningsskador. Lokalvårdarna har möjlighet att själva komma till företagshälsovården för en bedömning och åtgärdsprogram. Alla lokalvårdare har dessutom erbjudits att gå till Hälsocenter för något som heter hälsokompassen, där de under ett år får samtala om hur de mår och vad de kan göra för att må bättre. Hälsocenter håller även föreläsningar för hela lokalvårdsgruppen om kost, motion, återhämtning och stress. Detta är något lokalvården kommer fortsätta att använda framöver för att ha en välmående personal.

Rätt utrustning och digitala verktyg är en förutsättning för effektivt arbete. Lokalvården använder sig idag mycket av SMS och information via en lokalvårdsgrupp på Nettan. Det finns behov av att köpa in

fler datorer och telefoner till verksamheten för att möjliggöra andra kommunikationskanaler och få tillgång till information på ett enkelt sätt. Särskilt efter övergången till M365 som möjliggör informationsutbyte och samarbete på ett bättre sätt. Lokalvården har dessutom behov av ett verksamhetssystem som stöttar lokalvårdarna mer i sitt arbete. Att införa ett system som är mer anpassningsbart efter verksamheternas behov av städtjänster skulle förutom bättre kundnöjdhet även möjliggöra andra prismodeller och säkerställa att resurser används på ett effektivt sätt.

3. Utmaningar och framtida utveckling

Kompetensförsörjningen är en viktig fråga för att upprätthålla en god arbetsmiljö och utveckla verksamheterna. Det är redan nu en stor utmaning att rekrytera och bibehålla personal med rätt kompetens. Här behöver nämndens verksamheter arbeta för att hitta hållbara lösningar som skapar kontinuitet och rätt arbetsförhållanden.

Det kommer vara en utmaning att leverera i en hög digitaliseringstakt där förväntningar om innovativa lösningar ökar, samtidigt som det sker ökade krav på IT-säkerhet. Prioritering och att leverera rätt saker i rätt tid blir avgörande för hur väl Värnamo kommun kan hantera de frekventa förändringar som sker och ökade behov som uppstår. För att genomföra förändringarna på rätt sätt och stärka kommunens omställningsförmåga är det viktigt att arbeta vidare med den förändringsledning som nämnden har påbörjat under 2025. Initialt kommer vissa utvecklingsinsatser kräva extra resurser, men de kommer vara produktivitetshöjande och ge effekt på sikt. Användarvänliga systemstöd, bland annat Microsoft 365, är en viktig byggsten för att underlätta arbetet och samtidigt kunna leverera god service. För att öka datamognaden bland medarbetarna behöver kompetensutveckling genomföras.

Servicenämnden ska arbeta proaktivt för att möta förändrade behov. Tvärfunktionellt arbete och partnerskap blir avgörande för att uppnå synergieffekter och prioritera rätt insatser inom kommunen. Inom servicenämnden har strategimöten etablerats mellan förvaltningschef och presidiet för att diskutera synergier och nya arbetssätt. Servicenämnden planerar att införa liknande dialogmöten med presidier och förvaltningschefer från andra nämnder för att främja kommunövergripande serviceinsatser. Det är en utmaning att prioritera insatser samtidigt som anpassning måste ske till nya lagkrav och nationella strategier, såsom NIS2, CER-direktivet, Handslaget för digitalisering och Sveriges digitaliseringsstrategi för 2025-2030. Ett eventuellt beslut om etablering av gemensam IT-drift inom GGVBH kommer att ställa andra krav på bland annat samverkansmodeller, prioriteringar, kommunikationskanaler och beställarfunktioner.

Digitala lösningar som underlättar för medborgaren, likt e-tjänster, AI och robotiserade tjänster blir viktiga för att leverera hög service och skapa effektiva processer. Servicenämnden har fått budgettillskott inför 2026 för att intensifiera digitaliseringsarbetet. Statiska och repetitiva ärenden behöver utvecklas och bli mer digitala samtidigt som gällande rutiner, lagar och regler avseende informationssäkerhet och GDPR behöver följas. Den informationshanteringsplan som arbetats fram under 2025 behöver uppdateras kontinuerligt för att hantera information på rätt sätt. De digitala tjänsterna kommer innebära att en annan sorts kompetens kommer efterfrågas i framtiden, med följden att vissa av dagens arbetsuppgifter behöver omformas. För att följa med i den digitala utvecklingen och ta vara på de möjligheter som finns så behövs bättre resursallokering mot områden som berör systemutveckling, AI, e-tjänsteutveckling och övrig automatisering av processer.

Klimat- och hållbarhetsarbete blir viktiga områden för det offentliga köket, så också beredskapsarbetet för att säkerställa leveranser av livsmedel och måltider. Nämnden kommer arbeta vidare med den åtgärdsplan som tagit fram för att stärka Värnamo kommuns självförsörjningsförmåga av livsmedel.

Både transporter och kommunens fordonsflotta behöver ses över för att vara kostnadseffektiva och bidra till mindre utsläpp. Ett arbete med att se över kommunens transporter har påbörjats. Beroende på beslut kring exempelvis matdistribution så kommer leveransprocesser behöva anpassas för att

säkerställa att de sker säkert och effektivt. Laddinfrastrukturen behöver byggas ut för att skapa förutsättningar att köra med fossilfria fordon. När det gäller kommunens fordon kan en utmaning framöver vara bristen på el. Därav är det viktigt att kommunen håller en bra balans mellan olika bränslealternativ som gynnar miljö och ekonomi samtidigt som verksamheternas behov uppfylls.

4. Nämndens mål

4.1 En stark kommun

En stark ekonomi säkrar välfärden

Värnamo går in i en utmanade tid och många invånare och verksamheter får det tuffare ekonomiskt på grund av omvärldsläget. Värnamo kommunkoncern har en välskött ekonomi och ska fortsätta att utveckla en effektiv förvaltning, med klok användning av resurserna, för att klara kommunens uppdrag kring välfärd, samhällsplanering och demokrati. En av förutsättningarna och utmaningarna för att klara välfärdsuppdraget är kompetensförsörjningen.

Underrubriker: God ekonomisk hushållning, Välfärd, Tillgänglig och effektiv, Attraktiv arbetsgivare

Nämndmål: Servicenämnden skapar förutsättningar för en effektiv resursanvändning med rätt kvalitet och servicenivå

	Tidigare år	Senaste utfall	Målnivåer		
Indikatorer			2026	2027	2028
Sjukfrånvaro (%)	7,7% (24)	7,5% (aug, 25)	6%	6%	6%
Personalomsättning exkl. pensionsavgångar, andel (%)	3,9% (24)	3,9% (aug, 25)	8,2%	8%	8%
Andel medarbetare med fler än 6 sjukfrånvarotillfällen (%)	6,7% (24)	8% (aug, 25)	6%	6%	6%
Andel lösta ärenden vid första kontakten i kontaktcenter (%)*	55% (24)	57% (aug, 25)	57%	58%	59%
Kundnöjdhet: Måltider i skolan (%)		77,8% (23)	78,1%	78,4%	78,7%
Kundnöjdhet: Måltider i äldreomsorg (%)	86,9% (22)	95% (24)	95%	96%	97%
Antal arbetade timmar av korttidsvikarier	17 356 (24)	7 026 (aug, 25)	12 000	11 500	11 000
IT-center Samarbete och nytta **		Ny	3,5	3,5	4
IT-center Leveranskvalitet IT-drift**		Ny	3,5	3,5	4
IT-center Service och användarstöd**		Ny	3,5	3,5	4

* Medborgaren får hjälp i första kontakten med kontaktcenter och behöver inte återkomma (%)

** Enkät kundnöjdhet skickas årligen i maj och oktober/november (skala 1-5, där 1=mycket missnöjd och 5=mycket nöjd). I tillägg används pulsmätningar för löpande lärande och förbättring.

4.2 En attraktiv kommun

En attraktiv kommun med välmående näringsliv och hållbar tillväxt

För att leva upp till visionen om den mänskliga tillväxtkommunen behöver Värnamo vara attraktivt och stimulera hållbar tillväxt. Genom välmående näringsliv och växande arbetsmarknad skapas ekonomisk hållbarhet som ger valfrihet och möjligheter att investera i välfärd, trygghet och en grönare kommun. För att klara framtidens utmaningar behöver arbetskraft och kompetens motsvara de behov som finns både inom offentlig- och privat sektor.

Underrubriker: *Företagande och jobb, Kultur och fritid, Stad och land, Kunskapskommunen, Omvärld och samarbete*

Nämndmål: Genom samarbete och samverkan utvecklar servicenämnden attraktiva miljöer och hållbara lösningar som underlättar

	Tidigare år	Senaste utfall	Målnivåer		
Indikatorer			2026	2027	2028
Användning av e-tjänster utav medborgare och kommunanställda (antal)*	23 100 (24)	17 000 (aug, 25)	24 000	25 000	25 500
Andel besvarade samtal i kontaktcenter (%)	90,5% (24)	91% (aug, 25)	91%	91%	91%
Andel närproducerade livsmedel (%)**	10,2% (24)	10,3% (aug, 25)	11,5%	12%	12,5%
Antal portioner levererade i kommunens externa seniorrestauranger	10 195 (24)	5 427 (aug, 25)	8 000	8 500	9 000

*Avser e-tjänster som skapats via kommunens centrala e-tjänsteverktyg

** Avser livsmedel som är producerade inom en radie på 20 mil från Värnamo

4.3 En grön kommun

En god miljö är grunden för vår välfärd. Värnamo ska utvecklas så att både människor och miljö mår bra.

Värnamo har stora möjligheter att agera för ett hållbart samhälle genom ett långsiktigt och målmedvetet miljöarbete. Vi har ett ansvar att föregå som gott exempel, att verka som katalysator och göra det möjligt och enklare för invånare, verksamheter och företag att ställa om och leva mer hållbart. Genom utveckling, förvaltarskap och samverkan skapas en grönare kommun med hög livskvalitet och låg miljöpåverkan.

Underrubriker: *Klimatpåverkan, Lätt att göra rätt, Anpassning till ett förändrat klimat, Ekosystem och biologisk mångfald*

Nämndmål: Servicenämnden bidrar till en hållbar utveckling genom ansvarsfulla val som främjar klimat och miljö

	Tidigare år	Senaste utfall	Målnivåer		
Indikatorer			2026	2027	2028
Matsvinn i grundskola (gram/ätande)*	42 (23)	41g (24)	40g	35g	30g

Matsvinn i förskola (gram/ätande)*	87g (23)	84g (24)	80g	70g	67g
Matsvinn i äldreomsorg (gram/ätande)*	270g (23)	93g (24)	100g	95g	90g
Andel ekologiska livsmedel (%)	20% (24)	19,3% (aug, 25)	25%	28%	31%
Andel personbilar och lätta lastbilar upp till 3,5 ton som drivs med förnybart drivmedel (%)**	51,5% (24)	55% (aug, 25)	58%	60%	62%
Uthyrningsgrad i bilpoolen (%)***	43% (24)	41,5% (aug, 25)	42%	44%	46%

*Avser totalt matsvinn (tallrikssvinn, serveringssvinn och kökssvinn)

** Avser andel elbilar, laddhybrider och gasbilar (ej dieselbilar som tankar HVO100)

*** Avser tiden 7-17 under vardagar

4.4 En trygg kommun

Där varje invånare ges goda möjligheter att leva utifrån sina förutsättningar och att leva livet hela livet.

En trygg kommun kännetecknas av att kommunens invånare känner sig trygga i att utvecklas och söka nya möjligheter. Detta omfattar både boende, sysselsättning, levnadsmiljö och fritid. Kommunen berikas av mångfald och känslan av att alla har en plats och alla får plats. Utmanande tider kräver större ansvar. Kommunen vill därför prioritera tidiga insatser för en långsiktig och hållbar trygghet.

Underrubriker: *Välkomnande, tillgänglig och inkluderande, Barnens bästa först, En äldrevänlig kommun, Kris och säkerhet*

Nämndmål: Genom förebyggande åtgärder och inkluderande säkerställer servicenämnden en trygg arbetsmiljö och säkra leveranser

	Tidigare år	Senaste utfall	Målnivåer		
Indikatorer			2026	2027	2028
Livsmedelsförsörjning: Andel svenska livsmedel (%)	56% (24)	55% (aug, 25)	61%	64%	67%
Skadestatistik för personbilar och lätta lastbilar upp till 3,5 ton (andel %)*	9% (24)	13% (aug, 25)	13%	11%	9%
Andel ärenden som är återkopplade inom två arbetsdagar**		28% (aug, 25)	50%	60%	70%
Hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex (0-100)	81 (21)	84 (23)	80	80	80

* Antal skador i förhållande till antal fordon (gäller alla kommunens personbilar, lätta lastbilar och bussar upp till 3,5 ton)

**Avser ärenden som ska återkopplas av serviceförvaltningen

5. Uppdrag utifrån politiska beslut

5.1 Uppdrag utifrån kommunfullmäktiges beslutade budget

Uppdragsgivare:	Kommunfullmäktige 250618 §111
Uppdragets benämning:	Finansieringsmodell för cirkulering av möbler och annan inredning
Beslutsformulering:	Att uppdra till kommunstyrelsen i samband med servicenämnden ta fram finansieringsmodell för cirkulering av möbler och annan inredning i syfte att öka återanvändning och minska nyinköp.
Återrapporteras senast:	Januari 2026

Uppdragsgivare:	Kommunfullmäktige 250618 §111
Uppdragets benämning:	Intern cykelpool
Beslutsformulering:	Att uppdra till servicenämnden att inrätta en intern cykelpool med kommunens cyklar med samma koncept som kommunens bilpool.
Återrapporteras senast:	December 2026

Uppdragsgivare:	Kommunfullmäktige 250618 §111
Uppdragets benämning:	En väg in för äldre (Äldre direkt)
Beslutsformulering:	Att ge servicenämnden i uppdrag att utreda förutsättningar för att tillskapa "en väg in" för målgruppen äldre (Äldre direkt) inom ramen för kontaktcenter.
Återrapporteras senast:	Mars 2026

6. Nämndens Ekonomi

6.1 Driftbudget 2026 samt plan 2027-2028

Servicenämndens driftbudgetramar för år 2026 är 53,5 miljoner kronor samt plan för år 2027 53,3 miljoner kronor och för år 2028 53,4 miljoner kronor.

DRIFTVERKSAMHET	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget Plan 2027	Budget Plan 2028
<i>Nettobelopp i miljoner kronor med en decimal</i>						
Servicenämnd	0,5	0,5	0,6			
Serviceförvaltning, Stab	4,8	4,6	5,2			
IT-center inkl. GIS	28,7	28,9	30,6			
Måltidsservice	2,8	4,5	0,0			
Bemanningsenhet*	0,5					
Servicecenter inkl.tolkservice	7,3	7,9	8,8			
Logistik & Post och tryckeri	3,4	3,5	3,5			
Lokalvård**		-2,6	0,1			
TOTAL NETTOKOSTNAD	48,0	47,2	48,8	53,5	53,3	53,4

* Bemanningsenheten som enhet under servicenämnden avvecklades i september 2023

**Lokalvård, ny verksamhet under servicenämnden från 2024

6.2 Investeringsbudget 2026 samt –plan 2027-2030

Servicenämndens investeringsbudget för år 2026 är 9,5 miljoner kronor.

Servicenämndens investeringsplan för åren 2027-2030 är totalt 48,7 miljoner kronor.

Projektnamn/Projektgruppering		Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
<i>Belopp i miljoner kronor med en decimal</i>	<i>Projektblad nr</i>					
Inventarier	SN 001	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
IT-utrustning	SN 002	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
Utbyte av skrivare*	SN 039		0,2	0,2	0,3	0,3
Inventarier och storköksutrustning	SN 011	0,5	0,6	0,7	0,6	0,7
Utbyggnad laddinfrastruktur	SN 035	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2
produktionsskrivare till tryckeri	SN037				0,4	
Bra digital arbetsplats	SN 017	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4
Stabil och pålitlig leverans av system och tjänster	SN 018	2,9	0,9	8,7	2,9	0,5
Säker digital identitet och åtkomst	SN026			0,3	4,6	
Tillräcklig uppkoppling	SN 028	3,0	3,8	4,0	6,0	4,6
Innovation och verksamhetsutveckling	SN 038	1,5	1,7	0,5	0,5	0,5
Städ- och tvättmaskiner	SN 041	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
SUMMA INVESTERINGAR		9,5	8,5	15,7	16,6	7,8

* 600 tkr för utbyte av kommunens skrivare har tidigare lagts från 2026 till 2025 enligt beslut i kommunfullmäktige 2025-05 28 §100.

7. Nämndens HR

Verksamheterna har täta dialoger med HR-avdelningen och arbetar proaktivt för att hålla nere sjukfrånvaron och förbättra arbetsmiljön. Kontinuerliga uppföljningar görs inom respektive verksamhet och indikatorer har inkluderats i målarbetet, vilket skapar en större tydlighet. Arbetet pågår löpande och kommer fortsätta under planperioden. Servicenämnden har fortfarande en stor andel långtidssjukskrivna, vilket är viktigt att arbeta vidare med under perioden. Med stöd från Hälsocenter genomför lokalvården hälsoinsatser idag och det samarbetet kommer utvidgas till fler verksamheter under planperioden.

Servicenämnden har de senaste åren haft en hög sjukfrånvaro på omkring 8 procent, vilket medfört att verksamheterna haft det tufft under vissa perioder. Särskilt utmanande har det varit för måltidsservice där sjukfrånvaron även har stigit under 2025. Trots stigande sjukfrånvaro har måltidsservice minskat sin övertid/fyllnadstid och vikarietimmars. Frånvaron har hanterats genom en mer effektiv bemanningsprocess, men dessvärre även genom högre belastning i köken då det i vissa fall inte finns vikarier att tillgå. Det har fått negativa konsekvenser för arbetsmiljön i vissa kök. Grundbemanningen har setts över och cheferna är aktiva med att tillfälligt omplacera resurser internt och nyttja den resurspool som finns. Tillsättningsgraden för beställningar av vikarier är 88 procent. Teamledaren för bemanningsfunktionen sitter med i måltidsservice ledningsgrupp, vilket ger en nära samverkan mellan verksamhet och bemanning.

Utifrån prognoser så är det 2-4 personer per år som går i pension i närtid. Mellan 2028-2029 stiger det till 13-14 personer, vilket kommer medföra utmaningar med kompetensöverföring och att tillsätta vissa tjänster. Antal timmar med timlön minskade med omkring 20 procent under 2024 och har minskat ytterligare 35 procent under 2025. Det beror på lägre antal vikarietimmars i måltidsverksamheten, samt att kundservice IT har ersatt timvikarier med tillsvidareanställd personal.

7.1 Åtgärder för att trygga kompetensförsörjningen

För att trygga kompetensförsörjningen behöver Värnamo kommun vara en attraktiv arbetsgivare. Både för att attrahera rätt kompetens och för att behålla medarbetare. Här finns flera åtgärder att vidta. Att erbjuda konkurrenskraftiga villkor med exempelvis rätt lön, möjligheter till distansarbete, flexibla arbetstider och förmåner är grundläggande för att trygga kompetensförsörjningen. Aktiv närvaro och att kommunicera positivt om varumärket är betydelsefullt. Detta görs idag genom att delta i aktiviteter såsom, Jobb GPS och seminarier, men även genom sociala medier där exempelvis måltidsservice är aktiva och gör inlägg kring maten som serveras. Att ha en tydlighet i ledarskapet och skapa en företagskultur där medarbetarna arbetar i samma riktning är också viktigt. Servicenämnden har tagit ett större fokus på att hela förvaltningen ska arbeta med service, kvalitet och utveckling. Det är också något som syns i de organisationsförändringar som har genomförts.

De främsta utmaningarna i närtid är att rekrytera personal med rätt kompetens inom specifika yrken, framför allt IT-specialister och kockar. Perioden 2027-2029 förväntas bli extra utmanande för måltidsverksamheten då flera kockar går i pension. Nämndens uppdrag täcker dessutom ett stort geografiskt område, vilket i vissa fall försvårar rekrytering på vissa platser där lokalvården och måltidsverksamheten är verksamma. Det är också utmanande att få in vikarier och säkerställa att arbetsuppgifter utförs vid frånvaro på vissa områden.

På sikt förväntas konkurrensen om personal inom bristyrken bli ännu hårdare. Det ökade behovet av digitalisering, bland annat för att hantera demografiska förändringar, kommer att öka efterfrågan på IT-tjänster. Som en förebyggande åtgärd och förbättrat ledarskap så träffas alla chefer inom IT-center varannan vecka för att utveckla samstämd organisationsutveckling och ledarskap. Verksamheten arbetar vidare med arbetssätt som bygger på lean- och agila principer som säkerställer delaktighet, samarbete samt kontinuerlig lärande och förbättring. För att säkra kompetensförsörjningen framåt är det viktigt att arbeta mer effektivt, att satsa på kompetensutveckling, främja förändringsledning samt samarbeta med näringslivet och omkringliggande kommuner. Exempel på detta är initiativ som gemensam IT-drift inom GGVVH, etablering av en gemensam förvaltarenhet och IT-utbildningar på Campus Värnamo.

Som ett steg för att säkra kompetensförsörjningen har måltidsverksamheten tillsammans med den kommunala vuxenskolan börjat se över möjligheten att starta en lärlingsutbildning för kockar i Värnamo. Tanken är att börja i liten skala med medarbetare som idag är anställda som måltidsbiträden, men som vill utbilda sig till kockar. Lokalvården arbetar aktivt med att utbilda medarbetarna i PRYL-certifiering och i det svenska språket genom språkcaféer.

	2023-12-31	2024-12-31	Förändring
Tillsvidareanställda, antal	168	239	+71
Tillsvidareanställda, årsarbetare	160	229	+69
Tillsvidareanställda, genomsnittligt antal årsarbetare under året	180	224	+44
Tidsbegränsat månadsanställda, antal	3	6	+3
Tidsbegränsat månadsanställda, årsarbetare	2	5	+3
Tidsbegränsat månadsanställda, genomsnittligt antal årsarbetare under året	4	6	+2
Andel kvinnor, %	80,4	83,3	+2,9 procentenheter
Sysselsättningsgrad, %	95,4	95,9	+0,5 procentenheter

	2023-12-31	2024-12-31	Förändring
Övertid exklusive PO, tkr*	107	175	+68
Övertid, timmar**	257	391	+134
Fyllnadstid exklusive PO, tkr*	256	197	-59

Fyllnadstid, timmar**	1 318	735	-583
Timlön exklusive PO, tkr*	2 806	2 619	-187
Timlön, timmar**	21 250	17 356	-3 894
Personalkostnad inklusive PO, exklusive pension och övriga lönejusteringar, tkr*	99 424	124 419	+24 995
Kostnader för inhyrd personal, tkr	0	0	Oförändrat

*Kostnader enligt bokföringen 2024-12-31 avser timmar utförda december 2023 - november 2024 (12 månader). Inklusive deltidsovervakare.

I personalkostnadspåslägget (PO) ingår lagstadgade arbetsgivaravgifter samt avgifter till avtalspensioner och försäkringar.

**Timmar utförda december 2023 - november 2024 (12 månader). Exklusive deltidsovervakare.

	2023-12-31	2024-12-31	Förändring
Sjukfrånvaro, % *	8,22	7,74	-0,48 procentenheter
Andel sjukfrånvaro längre än 60 dagar, % *	43,28,	62,47	+19,19 procentenheter
Sjuklön exklusive PO (månadsavlönade, timavlönade), tkr **	1 553	1 265	-288

*Sjukfrånvarotid januari 2024 - november 2024.

**Kostnader enligt bokföringen 2024-12-31. I personalkostnadspåslägget (PO) ingår lagstadgade arbetsgivaravgifter samt avgifter till avtalspensioner och försäkringar.

	2023-12-31	2024-12-31	Förändring
Personalomsättning, %	12,3	5,7	-6,6 procentenheter
Personalomsättning exkl. pensionsavgångar, %	9,2	3,9	-5,3 procentenheter
Pensionsavgångar, antal faktiska	5	4	-1

Avser tillsvidareanställda.

Pensionsavgångar prognos (beräknat vid 65 års ålder)	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Antal	2	4	3	13	14

Avser tillsvidareanställda.

8. Omsättningstal och nyckeltal

Omsättningstal och nyckeltal	2022	2023	2024	2025
Klimatbesparing datorer, smartphones och iPads (kg Co2e)			133 121	54 247 (aug)
Antal återbrukade enheter (möbelcirkulation)		201	289	

9. Sammanfattning

Servicenämndens tjänster ska ge förutsättningar för en effektiv resursanvändning. Verksamheterna behöver vara flexibla men också rustade rent kapacitetsmässigt för att klara kommande utmaningar. Servicenämndens arbete påverkas i hög grad av övriga nämnders förändrings- och utvecklingsarbete. Att anpassa verksamheterna utifrån övriga nämnders krav kräver hög flexibilitet och i många fall ska denna anpassning göras med kort framförhållning. De närmaste åren blir det viktigt att hitta arbetssätt som fortsatt kan stödja övriga nämnder, men där egna aktiviteter och utvecklingsarbeten samtidigt kan prioriteras. Det kommer krävas en större samsyn och dialog kring prioritering av arbetsuppgifter och utvecklingsinsatser. Samverkan inom kommunen, med kringliggande kommuner och nationellt blir avgörande för att klara utmaningarna som offentlig sektor står inför.

Användarvänliga systemstöd är en viktig byggsten för att underlätta arbetet och frigöra tid från administrativa uppgifter. För att leva upp till de förväntningar och krav som ställs på servicenämndens verksamheter är resurs- och kompetensfrågan central. Det är en stor utmaning att rekrytera personal med rätt kompetenser. Därför blir det viktigt att ha en strukturerad kompetensöverföring för att minska sårbarheten vid personalförändringar. Att sträva efter en låg sjukfrånvaro och skapa en bra arbetsmiljö som ger utrymme för kompetensutveckling är viktiga frågor under kommande planperiod.

Omvärldens krav på de offentliga måltiderna ökar och med det även kraven på verksamhetens produktion, beredskapsförmåga och hållbarhetsarbete. IT-säkerheten måste prioriteras och arbetet med att skapa stabila tekniska förutsättningar blir allt viktigare när mer sker digitalt. Samtidigt har beslut fattats om att skapa ett IT-center vid servicenämnden som ska vara navet i Värnamo kommuns framtida digitalisering. För att klara uppdraget behöver nämnden ligga i framkant vad gäller proaktivt arbete och effektivisering gällande exempelvis IoT, AI och automation. Det finns också behov av att strukturera upp arbetssätt samtidigt som det måste finnas utrymme att samordna och projektleda de utvecklingsuppdrag som uppstår. Medborgarens krav ökar gällande tillgänglighet, service och digitala lösningar. Att medborgarna ska kunna genomföra sitt ärende när det passar dem bäst är en självklar framtidsvision. Arbetet med AI och utveckling av e-tjänster är effektiva lösningar för att möta de ökade kraven.

Servicenämndens klimatarbete kommer även fortsättningsvis vara viktigt. Livsmedelsval, matsvinn och resursförbrukning blir viktigt för en hållbar produktion. Ökad digitalisering kommer troligtvis medföra behov av anpassning för det interna tryckeriet. Transporter behöver optimeras och fordonsparken ska ersättas med fler fordon som drivs med förnyelsebara drivmedel. För att skapa bättre förutsättningar att byta ut fordonsparken behöver laddinfrastrukturen byggas ut. Kommunen behöver ha en bra balans mellan olika bränslealternativ som gynnar miljön, ekonomin och säkerställer att verksamheternas behov uppfylls.

Behovet av en nämnd som är anpassningsbar och på ett snabbt sätt kan leverera är oerhört värdefullt för en kommun. Servicenämnden arbetar kontinuerligt med förbättringsarbeten i befintliga verksamheter och anpassar arbetssätt för att ge en bra service av hög kvalitet. För att uppnå synergieffekter samt underlätta för övriga nämnder att fokusera på sin kärnverksamhet finns det uppgifter som kan placeras under servicenämndens ansvarsområde. Över tid bör innehållet i servicenämndens uppdrag diskuteras för en effektiv resurshantering i kommunen samt för att optimera servicen till övriga nämnder och kommunens medborgare.

Revisionsrapport- Granskning av hantering och kontroller av anställdas bisysslor

Ärendebeskrivning

Kommunrevisionen i Värnamo kommun har gett EY i uppdrag att granska kommunens hantering och kontroller av anställdas bisysslor. Kommunrevision önskar skriftligt svar av kommunstyrelsen och nämnderna på de rekommendationer som framgår av revisionsrapporten.

HR-avdelningen och förvaltningscheferna har tagit fram förslag på svar på rekommendationerna i rapporten.

Beslutsförslag

Serviceförvaltningen föreslår servicenämnden besluta

att anta svaret som eget yttrande

Pär Svensson
Förvaltningschef

Utredning

Syfte med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt. Granskningen är kommunövergripande i kontrollen. Avseende rutiner och genomförande granskas barn- och utbildningsnämnden särskilt.

Den sammanfattande bedömningen som anges i granskningen är att kommunstyrelserna och nämnderna endast till viss del hanterar anställdas bisysslor på ett korrekt sätt.

EY har utifrån granskningsresultatet gett följande rekommendationer. Efter varje rekommendation beskrivs de åtgärder som planeras.

Genomföra interna kontroller i syfte att säkerställa efterlevnad av beslutade rutiner.

En del i att säkerställa att medarbetarna anmäler bisyssla är att vid medarbetarsamtalet använda den medarbetarsamtalsmall som är framtagen. I mallen finns en obligatorisk fråga om medarbetaren har någon bisyssla eller om den har förändrats sedan förra medarbetarsamtalet. Från och med 2025 ska medarbetarsamtalet och den individuella utvecklingsplanen dokumenteras i Heroma. Det ska dokumenteras om man har någon bisyssla eller om den har förändrats.

Kontroll kan göras på förvaltningsnivå om de som angett att de har en bisyssla har anmält den.

HR-avdelningen kan vart annat år genomföra en internkontroll genom stickprov per förvaltning.

Fastställa ansvaret att godkänna och förbjuda bisysslor i delegationsordningar.

En översyn kommer genomföras och förtydligande kommer genomföras i delegationsordningarna.

Säkerställa att eventuella transaktioner mellan kommunen och leverantörer där medarbetare, och deras närstående, har engagemang är korrekt upphandlade och godkända av förvaltnings- eller bolagsledning i förväg.

Inför beslut om att tillåta en bisyssla där medarbetare, och deras närstående eventuellt har transaktioner mellan kommunen och

Serviceförvaltningen

Servicenämnden

Dnr: SN.2025.28

leverantören alltid bedöms av förvaltningschef. Vid en tillåten bisyssla enligt ovan ska ansvarig förvaltning genomföra stickprov på fakturaunderlag för att säkerställa korrekt underlag.

Säkerställa att beslut om att förbjuda en bisyssla informeras skriftligen och innehåller en motivering.

En bisyssla som ska förbjudas i enlighet med Allmänna bestämmelser ska alltid inför beslut förhandlas enligt 11–14 §§ MBL med arbetstagarens fackliga organisation. Förhandlingen avslutar alltid i ett skriftligt protokoll med en motivering till beslutet.

Vid beslut om förbud av förtroendeskadlig bisyssla enligt LOA krävs ingen förhandlingsskyldighet men däremot en ett skriftligt beslut med en motivering till beslutet.

Båda delarna kommer förtydligas i rutin för bisyssla.

Ytterligare åtgärder

Utöver redan angivna åtgärder kommer en övergripande översyn av rutin för bisyssla att genomföras samt ett ställningstagande om ruinen ska vara en riktlinje.

Det kommer även att genomföras kompetenshöjande insatser om bisyssla till chefer. Det kommer tas fram underlag om bisyssla som cheferna tar upp på APT (arbetsplatsträff).

EY rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- **Tillse att medarbetares bisysslor anmäls och dokumenteras.**
- **Tillse att bedömningar av om en bisyssla är tillåten eller inte görs och dokumenteras.**

Rekommendationerna till barn- och utbildningsförvaltningen omhändertas genom att följa övrig hantering enligt ovan.

Granskning av hantering och kontroller av anställdas bisysslor

Värnamo kommun

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte och revisionsfrågor	4
1.3. Genomförande och avgränsning	5
1.4. Revisionskriterier	5
2. Rutiner och riktlinjer	6
2.1. Kommunövergripande styrdokument	6
2.2. Organisationens ansvarsfördelning	7
2.3. Uppföljning och dokumentation av anställdas bisysslor	7
2.4. Bedömning av bisyssla	8
2.5. Bedömning	10
3. Dataanalys och stickprov	12
3.1. Förekomst av bisysslor bland anställda	12
3.2. Bisysslor och inköp	14
3.3. Stickprov	15
3.4. Bedömning	16
4. Slutsatser	17
5. Källförteckning	20
Bilaga 1 - Revisionskriterium	21

Sammanfattning

EY har på uppdrag av kommunrevisorerna i Värnamo kommun granskat kommunens hantering och kontroll av bisysslor. Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna till viss del hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

Vi bedömer att kommunens rutiner för hantering av anställdas bisysslor till stor del är tillfredsställande. Det finns ändamålsenliga rutiner och mallar för att informera anställda om skyldigheten att anmäla bisysslor. Utifrån resultatet i genomfört stickprov ställer vi oss dock frågande till om rutinerna efterlevs tillräckligt.

De brister vi identifierat i granskningen rör främst ansvar och kontroller. Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna inte har fastställt ansvaret för att bedöma och besluta om bisysslor fullt ut. Det framgår inte av delegationsordningarna vem som har rätt att besluta om godkännande eller förbud av bisysslor.

Det är positivt att det finns systemstöd för uppföljning och kontroll av bisysslor. Vi bedömer dock att det både saknas ett definierat ansvar för kontroller, samt systematiska kontroller av anställdas bisysslor.

Mot bakgrund av stickprovsresultatet bedömer vi att chefer inte i tillräcklig omfattning har kännedom om anställdas bisysslor. Vår bedömning är att såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor brister. Vi bedömer också att utbildning till medarbetare och chefer kan stärkas.

Genomförd kontroll av anställdas bisysslor visar att 363 anställda har totalt 532 bisysslor. Eftersom kommunen enligt uppgift endast hade information om 208 registrerade bisysslor vid tidpunkten för granskningen indikerar detta stort mörkertal.

Slutligen visar genomförd dataanalys att 23 medarbetare har engagemang i företag som har affärstransaktioner med den egna förvaltningen. Detta kan vara okomplicerat och i sin ordning, men enligt vår bedömning bör alltid ett sådant förhållande vara känt i förväg av förvaltningsledningen. Detta eftersom förhållandet i sig kan medföra betydande förtroendeskada och i värsta fall tyda på oegentligheter med såväl ekonomiska som förtroendemässiga skador som följd.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- ▶ Genomföra interna kontroller i syfte att säkerställa efterlevnad av beslutade rutiner.
- ▶ Fastställa ansvaret för att godkänna och förbjuda bisysslor i delegationsordningar.
- ▶ Säkerställa att eventuella transaktioner mellan kommunen och leverantörer där medarbetare, och deras närstående, har engagemang är korrekt upphandlade och godkända av förvaltningsledningen i förväg.

- ▶ Säkerställa att beslut om att förbjuda en bisyssla informeras skriftligen, innehåller en motivering och dokumenteras.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- ▶ Tillse att medarbetares bisysslor anmäls och dokumenteras.
- ▶ Tillse att bedömningar av om en bisyssla är tillåten eller inte görs och dokumenteras.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Många offentliganställda chefer och medarbetare har bisysslor. Även om det stora flertalet bisysslor är oproblematiska och också kan vara berikande för det ordinarie arbetet finns det bisysslor som kan skada förtroendet för den enskilda kommunen, och ytterst för den offentliga verksamheten i stort. En studie av Statskontoret (2019)¹ visar att många kommuner har rutiner för att hantera bisysslor i form av riktlinjer, information och dokumentation. Däremot framgår att kommuner sällan granskar anställdas bisysslor.

Enligt lagen (1994:260) om offentlig anställning gäller att en arbetstagare inte får ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för densammes opartiskhet i arbetet eller som kan skada kommunens anseende. Därutöver finns i kollektivavtalet vissa regleringar avseende otillåtna bisysslor för arbetstagare.

Arbetsgivare har en skyldighet att informera sina anställda om vilka förhållanden som kan leda till att en bisyssla ej tillåts. Den anställda ska också på arbetsgivarens begäran lämna sådana uppgifter som behövs för att arbetsgivaren skall kunna bedöma bisysslornas beskaffenhet. Arbetsgivaren ska därefter besluta om bisysslan är otillåten och skriftligt motivera sitt beslut. Med otillåtna avses förtroendeskadliga, konkurrerande eller arbetshindrande bisysslor.

Med bakgrund i genomförd risk- och väsentlighetsanalys har revisorerna bedömt att en granskning avseende kommunens hantering och kontroller av anställdas bisysslor ska genomföras.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

I granskningen har följande revisionsfrågor besvarats:

- ▶ Har ansvariga nämnder fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor?
- ▶ Har kommunen ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller för hantering av bisysslor?
- ▶ Har ansvariga chefer kännedom om medarbetarnas bisysslor?
 - o Upprättas och förvaras information om bisysslor per anställd?
- ▶ Stödjer kommunens riktlinjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna?

¹ Statskontoret 2019. *Offentligt anställdas bisysslor. En studie av hanteringen av bisysslor i myndigheter, kommuner och regioner.* 2019-11-07.

1.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen har genomförts mellan mars 2025 och augusti 2025.

Granskningen är kommunövergripande i kontrolldelen. Avseende rutiner och genomförande granskas barn- och utbildningsnämnden särskilt.

Dokumentstudier har skett av kommunövergripande rutiner, mallar och stödmaterial för hantering och bedömning av bisysslor. En intervju har genomförts med ansvariga för hanteringen av bisysslor på kommunledningsförvaltningen och inom barn- och utbildningsförvaltningen.

Därtill har vi genomfört en kartläggning av de anställdas bisysslor i förhållande till Retrievers² företagsregister avseende åtaganden eller intressen i föreningar eller handels- och aktiebolag. Kartläggningen berör samtliga medarbetare som var registrerade i kommunens löneregister den 1 februari 2025. Statistik över hur bisysslor fördelar sig presenteras i rapporten. Underlaget, det vill säga de anställda som har en bisyssla registrerad enligt Retriever, utgör populationen för stickprovet. Det innebär att för samtliga stickprov finns det åtminstone en bisyssla.

Inom ramen för granskningen har ett stickprov genomförts för att följa upp efterlevnaden av riktlinjerna och de administrativa rutinerna. Denna del har inbegripit att kontrollera att de anställdas bisysslor samlas in, godkänns eller förbjuds och förvaras i enlighet med rutinerna. Stickprovsgranskningen omfattar tio stickprov och avser barn- och utbildningsnämnden. Syftet med stickprovet är inte att upparbeta ett statistiskt säkerställt underlag utan att få en uppfattning om huruvida de interna rutinerna efterlevs.

I genomförandets sista fas har vi genomfört en dataanalys för att identifiera eventuella transaktioner mellan kommunen och bolag/associationer där anställda har åtaganden alternativt andra intressen. Analysdelen är kommunövergripande.

1.4. Revisionskriterier

Granskningens bedömningar utgår från följande revisionskriterier:

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Lagen (1994:260) om offentlig anställning
- ▶ Kollektivavtalet, AB 24

För att läsa mer om revisionskriterierna, se bilaga 1.

² Retriever är en totalleverantör inom medie- och dataanalys som hämtar information från källor som kreditupplysningsföretag, Bolagsverket, Skatteverket och SCB.

2. Rutiner och riktlinjer

2.1. Kommunövergripande styrdokument

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan om kommunen har ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller för hantering av bisysslor. För att en rutin eller riktlinje ska bedömas som ändamålsenlig ska den i detta sammanhang:

- ▶ vara dokumenterad,
- ▶ innehålla en definition av begreppet bisyssla,
- ▶ innehålla information om anställdas skyldighet att anmäla bisyssla,
- ▶ innehålla information om vilka slags förhållanden som kan anses som otillåtna bisysslor,
- ▶ innehålla konsekvenser vid otillåten bisyssla.

En rutin ska även innehålla information om tillvägagångssätt för att anmäla, bedöma och besluta om bisyssla. Med ändamålsenliga kontroller avses riskbaserade systematiska kontroller.

Det finns en kommunövergripande rutin för hantering av bisysslor

Kommunledningsförvaltningen antog den 22 november 2023 en kommunövergripande rutin för hantering av bisysslor. Enligt intervju används rutinen av samtliga förvaltningar. Förvaltningarna uppges inte ha antagit egna rutiner för hantering av bisysslor utifrån rutinen.

I rutinen definieras en bisyssla som en tillfällig eller stadigvarande syssla som utövas vid sidan om ens huvudanställning och som inte är hänförlig till privatlivet. Rutinen beskriver även kriterierna för när en bisyssla kan anses förtroendeskadlig, arbetshindrande eller konkurrerande med kommunens verksamheter.

En bisyssla ska enligt rutinen anmälas av medarbetare i personalsystemet Heroma. Bisysslans art och omfattning ska beskrivas. Om medarbetaren underlåtit att anmäla en bisyssla som är oförenlig med dennes uppdrag kan detta leda till disciplinära åtgärder. Detta gäller dock endast om ansvarig chef uttryckligen informerat den anställda om skyldigheten att anmäla eventuell bisyssla. Vid oklarheter om bisysslans inverkan på medarbetarens tjänst ska ansvarig chef rådfråga HR-avdelningen.

Det har genomförts interna kontroller av registrering av bisysslor

Kommunledningsförvaltningen genomförde som en del av kommunstyrelsens internkontrollplan 2020 en kontroll av att medarbetare anmäler eventuella bisysslor. Enligt uppföljning av internkontrollplan 2020 genomfördes en kartläggning under samma år av antalet medarbetare med anmälda bisysslor per förvaltning. Kartläggningen visade att 171 medarbetare hade anmält en bisyssla år

2020. Det gjordes dock ingen bedömning om detta var ett litet eller proportionerligt antal bisysslor i relation till antal anställda.

Kontrollen resulterade i två åtgärder. Dels att en påminnelse skulle gå ut i kommunens nyhetsbrev till chefer om att bisysslor ska registreras i Heroma. Dels att definitionen av vad en bisyssla är ska vara densamma och känd bland chefer såväl som medarbetare. Det framgår inte vem som var ansvarig för åtgärden.

Enligt intervju kan HR-avdelningen i dagsläget digitalt kontrollera antalet bisysslor för samtliga förvaltningsanställda. Kontroller av antalet bisysslor görs dock enligt uppgift inte regelbundet, utan endast på förekommen anledning, exempelvis vid interna kontroller. Det totala antalet bisysslor för samtliga förvaltningsanställda uppges av intervjuade vara 208 stycken vid tidpunkten för granskningen.

2.2. Organisationens ansvarsfördelning

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan om ansvariga nämnder har fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor.

Det finns inga ansvariga på förvaltningarna för hantering av bisysslor

Enligt intervju finns ingen tjänsteperson som är särskilt ansvarig för hantering och kontroll av bisysslor på förvaltningarna eller på HR-avdelningen. Intervjuad från barn- och utbildningsförvaltningen uppges att ärenden som gäller anmälan och bedömning av bisysslor koordineras av förvaltningens personalsamordnare.

Av rutin för hantering av bisysslor framgår att HR-chef ansvarar för revideringar av rutinen. HR-chef ansvarar även för att informera förvaltningarna vid förändringar i lag och kollektivavtal som berör bisysslor. HR-partner ska se till att rutinen följs upp varje mandatperiod.

Därtill finns vägledning till chefer på kommunens intranät avseende hantering av bisysslor. Av vägledningen framgår att medarbetares chef ansvarar för att under det årliga medarbetarsamtalet fråga om en medarbetare har en bisyssla. Frågan ska ställas oavsett om medarbetaren tidigare har anmält en bisyssla eller inte.

Det framgår varken av kommunstyrelsens eller barn- och utbildningsnämndens delegationsordning vilken tjänsteperson som har rätt att godkänna eller förbjuda en bisyssla.

2.3. Uppföljning och dokumentation av anställdas bisysslor

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågorna om ansvariga chefer har kännedom om medarbetarnas bisysslor, samt om information om bisysslor upprättas och förvaras per anställd.

Chefer ansvarar för att medarbetare känner till sin skyldighet att informera om bisyssla

Enligt checklista för introduktion av nyanställda ska ansvarig chef informera en anställd om att denne ska fylla i information om eventuell bisyssla i Heroma. Det framgår dock inte på vilket sätt ansvarig chef dokumenterar att medarbetaren fått denna information.

Enligt mall för medarbetarsamtal ska chefer fråga en medarbetare om denne har en bisyssla eller om karaktären på en anmäld bisyssla har förändrats sedan föregående års medarbetarsamtal. Mallen beskriver att medarbetaren ska anmäla ny bisyssla eller förändring av bisyssla i Heroma.

Det framgår av granskningen att medarbetarsamtal som hållits fram till april 2025 som regel inte har dokumenterats. Från och med april 2025 ska samtliga medarbetarsamtal dock dokumenteras digitalt i Heroma. Enligt mall för medarbetarsamtal ska dokumentationen sparas i fem år.

Dokumentation av bisysslor görs digitalt

Enligt rutin för hantering av bisyssla ansvarar medarbetare för att registrera eventuell bisyssla i Heroma. Enligt underlag från Heroma ska följande information om bisysslan beskrivas:

- ▶ verksamhetsområde,
- ▶ typ av uppdrag,
- ▶ uppdragsgivarens namn och organisationsnummer,
- ▶ kortfattad beskrivning av vad bisysslan avser,
- ▶ omfattning i antal timmar per år,
- ▶ datum från när bisysslan började gälla och eventuellt slutdatum.

Det framgår också av Heroma när en medarbetare senast dokumenterade eventuell bisyssla.

Det framgår av vägledning till chefer hur dessa kan se information om medarbetares inrapporterade bisysslor. Chefer kan utifrån informationen även se hur många av dennes medarbetare som har besvarat frågan om de har en bisyssla.

Kontroll av i vilken grad medarbetares bisysslor dokumenteras har genomförts i granskningens stickprovskontroll, se kapitel. 3.3.

2.4. Bedömning av bisyssla

Detta avsnitt besvarar revisionsfrågan om kommunens riktlinjer stödjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna.

Rutin för hantering av bisyssla beskriver hur bedömning ska göras

Efter att en medarbetare registrerat en bisyssla bedömer ansvarig chef, enligt intervju, om ifylld information är tillräcklig för att en bedömning ska kunna göras. Enligt underlag från Heroma har ansvarig chef möjlighet att besluta om bisysslan är "tillåten", "förbjuden" eller "behöver komplettering". Beslutet behöver inte skriftligen motiveras för att kunna tas i systemet. Av intervjuade framgår att chefer alltid måste bedöma en bisyssla på nytt om en medarbetare registrerar ny information om bisysslan.

Av vägledning till chefer på kommunens intranät framgår att förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer generellt sett inte ska betraktas som bisysslor. Dock kan sådana uppdrag i vissa fall bedömas som förtroendeskadliga och därmed förbjudas. I vägledningen, den kommunövergripande rutinen eller annat underlag framgår i övrigt inga exempel på kontrollfrågor om en bisysslas karaktär som kan underlätta chefers bedömning.

Förvaltningschef ska enligt rutin för hantering av bisysslor besluta om huruvida en bisyssla som bedöms som förtroendeskadlig, konkurrerande och/eller arbetshindrande ska förbjudas. Beslutet ska fattas efter samråd med ansvarig chef och HR. Det framgår inte av rutinen vem som ansvarar för att godkänna medarbetares bisysslor. Beslut om godkännande eller förbud av förvaltningschefers bisysslor ska tas av kommundirektör.

Beslut om förbud av bisyssla ska enligt rutinen motiveras. Om en bisyssla bedöms som konkurrerande eller arbetshindrande ska detta förhandlas med medarbetarens fackliga organisation inför eventuellt beslut. Det framgår inte av rutinen att motiveringen ska göras skriftligen.³

Det genomförs ingen utbildning om bisysslor

Det framgår inte av rutin för hantering av bisysslor att medarbetare ska få utbildning och information om hur registrering av bisysslor ska göras. Enligt intervjuade diskuteras ämnet i regel inte på arbetsplatsträffar eller andra förvaltningsövergripande träffar.

Chefer uppges få information om hantering av medarbetares bisysslor vid introduktion av sin anställning. Det genomförs dock inte löpande utbildningar för chefer om hur bisysslor ska bedömas.

³ Enlig 7 c § i Lag (1994:620) om offentlig anställning (LOA) ska ett beslut om en otillåten bisyssla som bedöms vara förtroendeskadlig informeras skriftligen och innehålla en motivering.

2.5. Bedömning

Rutiner och riktlinjer

Vi bedömer det som positivt att det finns en kommunövergripande rutin för hantering av bisysslor. Vi bedömer att rutinen för hantering av anställdas bisysslor till stor del är tillfredsställande. Bedömningen grundar sig på att rutinen innehåller en definition av vad som anses vara en bisyssla samt information om medarbetares skyldighet att anmäla bisyssla. Rutinen innehåller också information om på vilka grunder en bisyssla kan förbjudas. Av rutinen framgår vem som har rätt att fatta beslut om att förbjuda en bisyssla. Dock framgår inte vem som har rätt att besluta att godkänna en bisyssla eller hur detta ska göras. Det bedömer vi som en brist.

Enligt lagen om offentlig anställning (LOA) ska ett beslut om en otillåten bisyssla som bedöms vara förtroendeskadlig informeras skriftligen och innehålla en motivering. Det framgår inte av rutin för hantering av bisysslor att en skriftlig motivering måste ges. Detta bedöms som en brist.

Vidare bedömer vi att utbildning och information till medarbetare brister. Utöver information på det årliga medarbetarsamtalet får medarbetare ingen utbildning om vad en bisyssla är, hur bedömning ska göras eller hur dokumentation ska ske.

Kontroller

Vi bedömer det som positivt att det genomförts interna kontroller av förekomsten av bisysslor per förvaltning. Vi ställer oss dock frågande till om resultatet tillvaratagits på ett ändamålsenligt sätt. Exempelvis gjordes ingen kontroll eller rimlighetsbedömning av om antalet identifierade bisysslor var proportionerligt mot det antal som kan förväntas finnas utifrån antal anställda i förvaltningarna. Det genomförs inte några regelbundna kontroller av medarbetares bisysslor, vilket vi bedömer som en brist.

Ansvar

Vi bedömer att ansvariga nämnder inte har fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor. Nämnderna har fastställt att chefer ska årligen följa upp om medarbetare har en bisyssla på medarbetarsamtalet. Dock finns inga utsedda tjänstepersoner på förvaltningarna som ansvarar för kontroll av bisysslor. Det finns heller inget fastställt ansvar i kommunstyrelsens eller barn- och utbildningsnämndens delegationsordning som anger vilken tjänsteperson som har befogenhet att godkänna respektive förbjuda bisysslor.

Dokumentation

Vi bedömer att ansvariga chefer inte har tillräcklig kännedom om medarbetarnas bisysslor. Medarbetare ansvarar för att informera sin chef om sin bisyssla vid nyanställning, vid förändringar samt vid det årliga medarbetarsamtalet. Genomfört stickprov (se avsnitt 3.3) visar dock att chefer i de flesta fall inte har kännedom om

anställdas bisysslor. Vi ser positivt på att medarbetarsamtal och information om bisysslor numera dokumenteras digitalt. Detta möjliggör enligt vår mening en enhetlig hantering och uppföljning av anställdas bisysslor.

Stöd till chefer

Vi bedömer slutligen att kommunens riktlinjer till viss del stödjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna. Bedömningen grundas på att rutin för hantering av bisysslor beskriver vilka typer av bisysslor som ska förbjudas. Det framgår dock inte tydliga exempel på vilka slags bisysslor som ska tillåtas. Det finns inte heller några exempel på kontrollfrågor om en bisysslas karaktär som kan underlätta bedömning.

3. Dataanalys och stickprov

3.1. Förekomst av bisysslor bland anställda

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågorna om ansvariga chefer har kännedom om medarbetarnas bisysslor samt om information om bisysslor upprättas och förvaras per anställd.

Kontroll av antal bisysslor per förvaltning

Inom ramen för granskningen har vi genomfört en kontroll av anställdas bisysslor i barn- och utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, medborgarförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, omsorgsförvaltningen, serviceförvaltningen, teknik- och fritidsförvaltningen, samt kommunledningsförvaltningen. Informationen om anställdas bisysslor är inhämtad från Retrievers⁴ aktiebolags-, handels- och föreningsregister.

I tabellen nedan framgår antalet anställda på kommunledningsförvaltningen och granskade nämnders förvaltningar som har en eller flera bisysslor. Bisysslor är i detta sammanhang synonymt med att vara registrerade i bolag, föreningar eller i organisationer med annan associationsform. Sammanställningen omfattar samtliga medarbetare på kommunledningsförvaltningen och granskade nämnders förvaltningar med en tillsvidareanställning, timanställning eller tidsbegränsad månadsanställning den 1 februari 2025⁵.

Tabell 1. Statistik över antal bisysslor för anställda på kommunledningsförvaltningen och granskade nämnders förvaltningar

Antal bisysslor	Antal anställda med bisysslor	Totalt antal bisysslor
1	247	247
2	85	170
3	18	54
4	9	36
5	1	5
6	1	6

⁴ Retriever är en totalleverantör inom medie- och dataanalys som hämtar information från källor som kreditupplysningsföretag, Bolagsverket, Skatteverket och SCB.

⁵ Av totalt 4056 medarbetare är 2956 tillsvidareanställda, 213 tidsbegränsat månadsanställda, 816 timavlönade och 71 deltidsbrandmän.

7	2	14
Summa	363	532

Av tabellen framgår att 363 anställda har sammantaget 532 registrerade bisysslor. Endast fyra anställda har fem eller fler bisysslor vid sidan av sin anställning.

Tabell 2. Fördelning av bisysslor inom granskade nämnder

Antal	Förekommer som
13	Bolagsman
0	Extern firmatecknare (ej tillika styrelsemedlem)
1	Extern verkställande direktör (ej tillika styrelsemedlem)
66	Innehavare
7	Kommanditdelägare
0	Komplementär
0	Prokurist
151	Styrelseledamot. Av dessa är 14 styrelseordförande, sju vice VD och tio VD.
288	Styrelsesuppleant. Av dessa är en vice VD och två VD.
532	Summa

I ovan tabell framgår vilken befattning de anställda i granskade nämnder och bolag har inom respektive bisyssla. Av identifierade bisysslor omfattar 44 engagemang *bostadsrättsföreningar*. Mest förekommande som bisyssla är engagemang i ett aktiebolag, 379 engagemang. I tabellen nedan presenteras fördelningen av anställdas bisysslor per förvaltning.

Tabell 3. Bisysslor per förvaltning

Förvaltning	Antal bi-sysslor	Antal anställda med bisysslor	Antal anställda per förvaltning	Andel anställda med bisysslor i förhållande till anställda per förvaltning
Barn- och utbildningsförvaltningen	220	152	1564	9,7 %
Kommunledningsförvaltningen	40	23	131	17,6 %

Kulturförvaltningen	6	4	31	12,9 %
Medborgar-förvaltningen	43	27	180	15,0 %
Omsorgsförvaltningen	122	90	1527	5,9 %
Samhällsbyggnads-förvaltningen	40	23	156	14,7 %
Serviceförvaltningen	24	19	283	6,7 %
Teknik- och fritidsförvaltningen	37	25	184	13,6 %
Summa	532	363	4056	8,9 %

Sammantaget har 363 av 4056 anställda i granskade nämnder en bisyssla enligt registeranalys med utgångspunkt i Retrievers register. Detta motsvarar cirka nio procent av alla anställda.

Likt tidigare granskningar i jämförbara kommuner finns märkbara skillnader i andelen anställda med bisysslor mellan kommunens förvaltningar. Omsorgsförvaltningen har lägst andel anställda med bisysslor, 5,9 procent. Högst andel anställda med bisysslor i förhållande till antal anställda återfinns i kommunledningsförvaltningen, 17,6 procent.

Det måste också påtalas att vid registerkontrollen registreras också uppdrag som ingår i tjänsteutövningen för vissa medarbetare såsom bisysslor. Hit räknas främst engagemang i kommunalt ägda bolag. Det är därmed sannolikt att ett antal tjänstepersoner som ingår i denna granskning har uppdrag i sådana bolag inom ramen för sin kommunala tjänst.

3.2. Bisysslor och inköp

Baserat på identifierade bisysslor har vi genomfört en dataanalys för att identifiera eventuella transaktioner mellan kommunen och bolag/associationer där anställda har åtaganden.

I tabellen nedan framgår inköp per förvaltning där det har genomförts inköp från leverantörer där anställda inom den egna förvaltningen har engagemang i form av en bisyssla. Avseende de granskade nämndernas verksamheter är inköpen registrerade från den 1 januari 2024 och 26 mars 2025.

Tabell 4. Inköp där anställda inom den egna förvaltningen har engagemang

1 januari 2024 - 26 mars 2025	Antal leverantörer	Antal fakturor	Belopp, kr
Barn- och utbildningsförvaltningen	13	723	15 498 202
Kommunledningsförvaltningen	6	24	6 507 997
Kulturförvaltningen	1	1	7 200
Medborgarförvaltningen	0	0	0
Omsorgsförvaltningen	0	0	0
Samhällsbyggnadsförvaltningen	0	0	0
Serviceförvaltningen	0	0	0
Teknik- och fritidsförvaltningen	3	582	6 787 076
Summa	23	1 330	28 800 475

Från den 1 januari 2024–26 mars 2025 har vi identifierat inköp från 23 leverantörer där anställda inom den förvaltning som genomfört inköpet har engagemang i form av en bisyssla. Flest återfinns inom barn- och utbildningsförvaltningen med 13 olika leverantörer. För medborgarförvaltningen, omsorgsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och serviceförvaltningen har inga inköp identifierats hos leverantörer där någon anställd inom förvaltningen har en bisyssla.

Sammantaget för granskade nämnder har inköp genomförts till ett belopp av cirka 28,8 miljoner kronor. Ingen av dessa leverantörer är kommunala bolag. Inköp från en leverantör avser drygt 13,7 miljoner kronor, bisysslan har i detta fall ej varit känd av arbetsgivaren.

3.3. Stickprov

Detta delkapitel besvarar revisionsfrågorna om ansvariga chefer har kännedom om medarbetarnas bisysslor, samt om ansvariga chefer upprättar och förvarar information om bisysslor per anställd.

För att närmare granska befintliga rutiner avseende dokumentation av bisysslor har en stickprovskontroll genomförts. Syftet med kontrollen har varit att identifiera vilken dokumentation som finns gällande den anställdes bisyssla och om rutinerna är fungerande i praktiken.

Inom ramen för stickprovsgranskningen har vi efterfrågat dokumentation om bisysslor för tio anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen där vi identifierat en bisyssla i genomförd dataanalys. Underlaget till stickprovet har identifierats genom ett delvis riskbaserat urval. Två stickprov har valts ut utifrån att ett högt respektive lägre belopp fakturerats den egna förvaltningen. Resterande åtta har slumpmässigt plockats ut.

Av tio stickprov där en bisyssla identifierats genom dataanalysen finns endast tre bisysslor dokumenterade. I två av fallen framgår att bisysslan godkänts, vilket datum den godkändes och vem som godkänt bisysslan. I ett fall har medarbetaren själv beslutat att godkänna bisysslan. I det tredje fallet saknas bedömning av bisysslan helt.

3.4. Bedömning

Av genomförd kontroll framkommer att 363 anställda har totalt 532 bisysslor. Enligt uppgift från HR-avdelningen som framkommer i granskningen finns idag 208 registrerade bisysslor hos kommunen. Detta indikerar ett stort mörkertal.

Av dataanalysen framkommer vidare att 23 medarbetare har engagemang i företag som har affärstransaktioner med den egna förvaltningen. Detta kan vara okomplicerat och i sin ordning, men enligt vår bedömning bör alltid ett sådant förhållande vara känt av förvaltningsledningen i förväg. Förhållandet i sig kan medföra betydande förtroendeskada och i värsta fall tyda på oegentligt beteende med såväl ekonomiska som förtroendemässiga skador som följd.

Mot bakgrund av stickprovsresultatet bedömer vi att chefer inte i tillräcklig omfattning har kännedom om anställdas bisysslor. Vidare bedömer vi att såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor brister. Detta baseras på att det i bara två av tio fall i stickprovet framgår att granskad bisyssla är godkänd, när den är godkänd och vem som godkänt den.

4. Slutsatser

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna endast till viss del hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt. Vi noterar att kommunen inte antagit riktlinjer för hantering av bisysslor, men ser positivt på att en kommunövergripande rutin finns som beskriver hanteringen av anställdas bisysslor.

Vi bedömer att kommunens rutiner för hantering av anställdas bisysslor till stor del är tillfredsställande. Vi bedömer vidare att det finns ändamålsenliga rutiner för att informera anställda om deras skyldighet att anmäla bisysslor genom checklista för nyanställda och i mall för medarbetarsamtal. Med anledning av stickprovsresultatet ställer vi oss dock frågande till om rutinerna efterlevs i tillräcklig utsträckning.

De brister vi identifierat i granskningen rör främst ansvar och kontroller. Vi bedömer att kommunstyrelse och nämnder inte fastställt ansvaret för att bedöma och besluta om bisyssla fullt ut. Vi ser det vidare som en brist att det av kommunstyrelsens och barn- och utbildningsnämndens delegationsordningar inte framgår vem som har rätt att besluta att godkänna eller förbjuda en bisyssla. Vi ser positivt på att det finns systemstöd som möjliggör uppföljning och kontroll av bisysslor. Vi bedömer dock att det saknas systematiska kontroller av anställdas bisysslor. Det finns heller inget definierat ansvar för kontroller.

Mot bakgrund av stickprovsresultatet bedömer vi att chefer inte i tillräcklig omfattning har kännedom om anställdas bisysslor. Vår bedömning är att såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor brister. Detta utifrån att endast två av tio bisysslor i stickprovet innehåller information om att bisysslan är godkänd, när den är godkänd och vem som godkänt den. Vi bedömer också att utbildning till medarbetare och chefer kan stärkas.

Av genomförd kontroll av anställdas bisysslor och engagemang i granskade nämnder framkommer att 363 anställda har totalt 532 bisysslor. Enligt uppgift finns 208 registrerade bisysslor hos kommunen vid tidpunkten för granskningen, vilket indikerar ett stort mörkertal.

Av dataanalysen framkommer vidare att 23 medarbetare har engagemang i företag som har affärstransaktioner med den egna förvaltningen. Detta kan vara okomplicerat och i sin ordning, men enligt vår bedömning bör alltid ett sådant förhållande vara känt i förväg av förvaltningsledningen. Detta eftersom förhållandet i sig kan medföra betydande förtroendeskada och i värsta fall tyda på oegentligheter med såväl ekonomiska som förtroendemässiga skador som följd.

Revisionsfråga	Svar
Har ansvariga nämnder fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor?	Nej. Vi bedömer att ansvaret inte fullt ut är fastställt. Ansvarig chef ska årligen följa upp medarbetares bisysslor på medarbetarsamtalet. Det finns dock inga utsedda

	tjänstepersoner på förvaltningarna med ansvar för kontroll av bisysslor. Det framgår inte i kommunstyrelsens eller barn- och utbildningsnämndens delegationsordning vilken tjänsteperson som har befogenhet att godkänna respektive förbjuda bisysslor.
Har kommunen ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller för hantering av bisysslor?	Delvis. Rutiner för hantering av anställdas bisysslor bedöms till stor del som ändamålsenliga. Dock saknas dokumentation om systematiska kontroller.
Har ansvariga chefer kännedom om medarbetarnas bisysslor? ○ Upprättas och förvaras information om bisysslor per anställd?	Nej. Mot bakgrund av stickprovsresultatet bedömer vi att chefer i de flesta fall inte har kännedom om anställdas bisysslor. Vi bedömer att såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor brister.
Stödjer kommunens riktlinjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna?	Delvis. I rutin för hantering av bisysslor framgår vilka typer av bisysslor som ska förbjudas. Det ges dock inga exempel på vilka slags bisysslor som ska tillåtas. Rutinen ger heller inga exempel på kontrollfrågor som kan ställas om en bisysslas karaktär som stöd till bedömning. Det framgår inte av rutinen för hantering av bisysslor att en skriftlig motivering ska ges vid beslut att förbjuda en bisyssla.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- ▶ Genomföra interna kontroller i syfte att säkerställa efterlevnad av beslutade rutiner.
- ▶ Fastställa ansvaret för att godkänna och förbjuda bisysslor i delegationsordningar.
- ▶ Säkerställa att eventuella transaktioner mellan kommunen och leverantörer där medarbetare, och deras närstående, har engagemang är korrekt upphandlade och godkända av förvaltningsledningen i förväg.
- ▶ Säkerställa att beslut om att förbjuda en bisyssla informeras skriftligen, innehåller en motivering och dokumenteras.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- ▶ Tillse att medarbetares bisysslor anmäls och dokumenteras.
- ▶ Tillse att bedömningar av om en bisyssla är tillåten eller inte görs och dokumenteras.

Värnamo kommun den 21 augusti 2025

Linnéa Johansson
Projektledare, EY

Carl Ädelroth
Verksamhetsrevisor, EY

Lars Eriksson
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY
Kundansvarig, EY
Kvalitetssäkrare, EY

5. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Förhandlingschef, kommunledningsförvaltningen
- ▶ Förvaltningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
- ▶ Kommundirektör

Analyserade dokument

- ▶ Checklista för introduktion av nyanställda, u.å.
- ▶ Delegationsordning för barn- och utbildningsnämnden, 2023-12-06
- ▶ Delegationsordning för kommunstyrelsen, 2023-08-17
- ▶ Information på intranätet till chefer angående bisysslor, u.å.
- ▶ Information på intranätet till medarbetare avseende bisysslor, u.å.
- ▶ Introduktionsmaterial för nyanställda, information på intranätet, u.å.
- ▶ Mall för medarbetarsamtal, u.å.
- ▶ Protokoll kommunstyrelsen, 2021-02-16
- ▶ Rutin för hantering av bisyssla, 2023-11-22
- ▶ Tjänsteskrivelse om redovisning av internkontroll för kommunstyrelsen 2020, 2021-02-05
- ▶ Utdrag ur Heroma avseende registrering och bedömning av bisyssla, u.å.

Stickprov

- ▶ Sammanställning av vilka medarbetare som har dokumenterade bisysslor
- ▶ Utdrag från Heroma om medarbetares bisysslor

Bilaga 1 - Revisionskriterium

Kommunallagen (2017:725)

Kommunallagens 6 kap. 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

Lagen (1994:260) om offentlig anställning

Enligt 7 § lagen om offentlig anställning (LOA) klargörs att en offentliganställd arbetstagare inte får ha någon anställning, uppdrag eller utöva sådan verksamhet som kan rubba förtroendet för personens opartiskhet i arbetet eller kan skada myndighetens anseende. Lagen klargör också att arbetsgivaren har en skyldighet att informera de anställda om vilka förhållanden som kan leda till att en bisyssla ej bedöms vara tillåten.

Utöver detta ska den anställda enligt 7 § på arbetsgivarens begäran lämna sådana uppgifter som anses nödvändiga för att en bedömning av bisysslan ska vara möjlig. Därefter ska arbetsgivaren besluta huruvida bisysslan är att betrakta som otillåten. Enligt 7 c § ska arbetsgivaren skriftligen motivera detta beslut.

Kollektivavtalet, AB 24

I Allmänna bestämmelser (AB) regleras hanteringen av bisysslor ytterligare. Bland annat klargörs i 8 § Mom. 1 AB 17 att arbetstagare som har en bisyssla ska anmäla denna och lämna de uppgifter som arbetsgivaren behöver för att kunna göra en bedömning av bisysslan. Arbetsgivaren ansvarar i sin tur för att medvetandegöra arbetstagaren om skyldigheten att anmäla bisyssla. Vidare klargörs att arbetsgivaren kan förbjuda en bisyssla i de fall denna bedöms:

- a) Verka hindrande för arbetsuppgifterna.
- b) Innebära verksamhet som konkurrerar med arbetsgivarens.
- c) Påverka arbetstagarens handläggning av ärenden i sitt arbete hos arbetsgivaren.

I Mom. 2 anges att förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer inte är att räkna som bisyssla. I kommentarerna till AB (lydelse 2020-11-01) anges att arbetsgivaren minst engång per år i samband med utvecklingssamtal bör informera arbetstagaren om skyldigheten att anmäla bisysslor samt utöver detta informera på lämpligt sätt, till exempel vid arbetsplatsträffar och vid introduktion.

Kommunala riktlinjer och rutiner

Rutin för hantering av bisyssla

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram "Rutin för hantering av bisyssla", som reviderades senast den 22 november 2023. Rutinens syfte är att beskriva hur anställdas bisysslor inom Värnamo kommun ska hanteras och bedömas.

I rutinen definieras en bisyssla som varje aktivitet som utförs vid sidan om huvudanställningen, så länge aktiviteten inte kan relateras till den anställdes privatliv. Förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer kan räknas som bisysslor i de fall de bedöms som förtroendeskadliga.

Rutinen beskriver därtill att anställda är skyldiga att anmäla sina bisysslor till arbetsgivaren. Underlåtenhet kan leda till disciplinära åtgärder. Bisysslor ska anmälas via personalsystemet Heroma, där medarbetare beskriver bisysslans art och omfattning. Ansvarig chef ska konsultera HR vid osäkerheter i bedömning av en bisyssla.

Rutinen beskriver att följande tre kategorier är grunder för eventuellt förbud av bisysslor:

1. Förtroendeskadlig: En bisyssla som riskerar att påverka allmänhetens förtroende för kommunen och den anställda.
2. Arbetshindrande: En bisyssla som riskerar att inverka hindrande för den anställdes arbetsuppgifter. Det kan exempelvis handla om att bisysslan och den anställdes arbetsuppgifter kolliderar i tid eller leder till en alltför tung arbetsbörda.
3. Konkurrerande: En bisyssla som innebär att den anställda är verksam inom en sektor som har likartad verksamhet som kommunen. Detta oaktat om den anställda har något bestämmandeinflytande i den konkurrerande verksamheten, eller om denne kan påverka valet av verksamhet eller hur verksamheten är finansierad.

Om en bisyssla bedöms som förtroendeskadlig, konkurrerande eller arbetshindrande, ska den omedelbart förbjudas. Beslutet fattas av förvaltningschefen i samråd med HR.

**Värnamo kommun
Kommunrevisionen**

21 augusti 2025

Till:

Kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsnämnden

Kulturnämnden

Medborgarnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden

Omsorgsnämnden

Servicenämnden

Teknik- och fritidsnämnden

För kännedom till:

Fullmäktige

Granskning av hantering och kontroller av anställdas bisysslor

EY har på vårt uppdrag biträtt i rubricerad granskning.

På revisionsmötet den 21 augusti 2025 har vi i egenskap av revisorer fått en genomgång av revisionsrapporten från EY.

Vi ser allvarligt på granskningens resultat. Granskningen visar att det finns betydligt fler bisysslor än vad som var känt hos kommunen. Vi ser stora brister i såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor. Sammantaget visar detta på ett behov av att vidta åtgärder för att säkerställa följsamhet till såväl Lag om offentliga anställda som kommunens interna rutiner.

Härmed överlämnar vi revisionsrapporten till kommunstyrelsen och berörda nämnder för yttrande.

Kommunrevisionen önskar skriftligt svar av kommunstyrelsen och nämnderna på de rekommendationer som framgår av revisionsrapporten senast den 30 november 2025. Revisorerna kommer att bevaka fortsatt utveckling.

Värnamo som ovan,

Susanne Andersson
Revisionens ordförande

Östen Sjölin
Vice ordförande

Anmälan om delegationsbeslut oktober**Måltidsservice****Anställningar:**

Vik annan tjänst Kock 100 % från Expo till Rörestorpsgården 250929 – 260331

Vik annan tjänst från Rörestorpsgården till Expo 100 % kock 250929 – 260331

Vik annan tjänst måltidsbiträde från 75 till 100 % Forsheda skola 250901 -250930

Avslut:

Måltidsbiträde Dagdkåpens förskola 82 % from 251110

Kock Rönbackens förskola 1000 % from 251219

Kock Trälleborgsskolan 100 % from 251014

Kock Mossleskolan 100 % from 251113

IT- center:**Anställningar:**

Vik annan tjänst 100 % enhetschef IT förlängd till 261231

Förvalt	Arbetsställe	Användar id	Namn	*B/E	Ansvar from	Ansvar tom	Maxbelopp	From	Tom	Kommentarer
Servicef	Stab	PARSVE01	Svensson Pär	B	420000	429999	2 000 000	20240101	20991231	
Servicef	Stab	BEAOLS01	Olsson Beata	B	420000	429999	1 000 000	20240101	20991231	
Servicef	Stab	CHRHAG01	Haglund Christoffer	B	420000	429999	1 000 000	20240101	20991231	
Servicef	Stab	BCARFOR01	Forsell Carita	E	420000	429999	300 000	20240101	20991231	
Servicef	IT-center	ANNRON01	Rønning Anne-Mette	B	421000	421999	1 000 000	20240101	20991231	
Servicef	IT-drift	INGMAG01	Magnusson Inger	B	421100	421199	1 000 000	20250101	20261231	
Servicef	IT-center	CHRHAG01	Haglund Christoffer	E	421000	421999	1 000 000	20240101	20991231	
Servicef	Servicecenter	JOSOHL01	Ohlsson Josefin	B	422000	422999	300 000	20240101	20991231	
Servicef	Kontaktcenter	CADMBAJ01	Bajric Admir	B	422100	422100	100 000	20250101	20991231	
Servicef	Logistik, post och tryckeri	ALEBER03	Bervebrink Alexander	B	422200	422200	300 000	20250101	20991231	balanskonto:16312,17114
Servicef	Servicecenter	BEAOLS01	Olsson Beata	E	422000	422999	300 000	20240101	20991231	
Servicef	Logistik, post och tryckeri	CHRHAG01	Haglund Christoffer	E	422000	422999	300 000	20240101	20991231	
Servicef	Lokalvården	TKWP	Wilstorp Katarina	B	426000	426999	300 000	20240101	20991231	
Servicef	Lokalvården	CHRHAG01	Haglund Christoffer	E	426000	426999	300 000	20240101	20991231	
Servicef	Måltidsservice	SKCNN	Nylander Nielsen Charlotta	B	424000	424500	500 000	20240101	20991231	
Servicef	Måltidsservice	SKMFN	Fredriksson Marina	E	424000	424500	300 000	20240101	20991231	
Servicef	Köksomr1	BVBK	Bervebrink Veronica	B	424100	424199	300 000	20250101	20991231	
Servicef	Köksomr1	OLAHIL01	Hilström Ola	E	424100	424199	300 000	20250901	20991231	
Servicef	Köksomr1	SKMFN	Fredriksson Marina	E	424100	424199	300 000	20240101	20991231	
Servicef	Köksomr1	OLAHIL01	Hilström Ola	B	424500	424599	300 000	20250901	20991231	
Servicef	Köksomr1	BVBK	Bervebrink Veronica	E	424500	424599	300 000	20250101	20991231	
Servicef	Köksomr1	SKMFN	Fredriksson Marina	E	424500	424599	300 000	20240101	20991231	
Servicef	Köksomr2	KARVAH01	Vahtera Kari	B	424400	424499	300 000	20240601	20991231	
Servicef	Köksomr2	URBCED01	Cederqvist Urban	E	424400	424499	300 000	20540101	20991231	
Servicef	Köksomr2	SKMFN	Marina Fredriksson	E	424400	424499	300 000	20240101	20991231	
Servicef	Köksomr2	URBCED01	Cederqvist Urban	B	424300	424399	300 000	20250101	20991231	
Servicef	Köksomr2	KARVAH01	Vahtera Kari	E	424300	424399	300 000	20240601	20991231	
Servicef	Köksomr2	SKMFN	Fredriksson Marina	E	424300	424399	300 000	20240101	20991231	

§ 324 Dnr: KS.2025.678

Miljöplan Värnamo kommun

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att skicka miljöplanen på remiss till samtliga nämnder och bolag med uppdraget att inkomma med synpunkter senast 28 november.

Ärendebeskrivning

En ny miljöplan har tagits fram för att ersätta Plan för Värnamo kommuns miljöarbete 2019-2035, Dnr KS2018.627.

Miljöplanen är ett strategiskt dokument och står för ett gemensamt fokus och visar på vad som systematiskt måste göras för att minska vår negativa miljöpåverkan ur ett lokalt, regionalt, nationellt och globalt perspektiv. Planens syfte är att vägleda det övergripande miljöarbetet, hitta synergier när de finns och att, när det är nödvändigt, väga olika intressen mot varandra.

Förslag till beslut

Kommunledningsförvaltningen föreslår kommunstyrelsen besluta att skicka miljöplanen på remiss till samtliga förvaltningar och bolag med uppdraget att inkomma med synpunkter senast 28 november.

Beslut skickas till: samtliga nämnder och bolag

Miljöplan

Reglemente

Kommunala beslut som utöver kommunallag och andra författningar styr och reglerar kommunala verksamheter. Innefattar Nämndreglementen, Delegeringsordningar, Bolagsordningar, Ägardirektiv, Föreskrifter, Kommunala taxor och avgifter.

Policy

Anger principer och värdegrundsbaserat förhållningssätt och tjänar som vägledning inom det aktuella området.

Plan

Beskriver strategier för arbetet med utvecklingen av Värnamo som kommun, och utvecklingsarbete inom kommunens organisation.

Åtgärdsplan

Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Riktlinje

Beskriver hur förvaltning bedriver den befintliga verksamheten, eller ett visst område, så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet.

Fastställd av: Kommunfullmäktige

Datum: 20xx-xx-xx, § xxx

Dokumentet gäller från: 20xx-xx-xx

Dokumentet gäller för: Kommunstyrelsen och kommunens nämnder och utskott

Dokumentansvarig: Miljöstrateg, Kommunledningsförvaltningen

Inledning

I Värnamo tar vi ansvar för framtiden.

Vi vill vara en kommun som växer hållbart. För oss betyder det att beslut vi tar ska bidra till en friskare miljö och en tryggare framtid för kommande generationer.

En grön kommun är mer än vackra parker, levande skogar och rena sjöar. Det är en plats där människor och natur lever i balans. Där vi främjar klimatsmarta transporter, bygger med omtanke och låter innovation och miljö gå hand i hand. Där varje invånare kan känna stolthet över att bidra till något större och göra medvetna val.

Vi har modet att tänka nytt, viljan att gå före och kraft i vår samverkan med andra. När vi alla arbetar tillsammans kan vi visa att det är möjligt att förena tillväxt med omsorg om klimat och natur.

Miljöplanen är vår riktning och gemensamma utgångspunkt mot en grönare kommun.

Tobias Pettersson

Kommunstyrelsens ordförande

Värnamo kommuns mål

Värnamo kommuns miljöplan är direkt kopplad till det övergripande målet En grön kommun, och ska bland annat användas när målet bryts ner och formuleras på verksamhetsnivå. Hur väl miljöplanen följs är avgörande för hur Värnamo kommun lyckas uppnå målet En grön kommun.

Miljöplanen innefattar också aspekter som påverkar de andra målen. Att arbeta mer systematisk med klimatanpassning påverkar målet En trygg kommun och frågor som samhällsplanering och grönstrukturfrågor påverkar även målet En attraktiv kommun. Miljöperspektivet är således en nyckelfråga för Värnamo kommun.

Syfte

För att kunna utveckla ett hållbart Värnamo behöver vi både behålla och förbättra de värden som skapar en god livsmiljö och hög livskvalitet för våra kommuninvånare. Här behövs en tydlig ambitionsnivå i miljöplanen. Att tillgodose alla intressen och behov i ett föränderligt samhälle är inte lätt och målkonflikter kommer sannolikt att uppstå där avvägningar behöver göras. Värnamo kommuns miljöplan står för ett gemensamt fokus och visar på vad som systematiskt måste göras för att minska vår negativa miljöpåverkan ur ett lokalt, regionalt, nationellt och globalt perspektiv. Planens syfte är att vägleda det övergripande miljöarbetet, hitta synergier när de finns och att, när det är nödvändigt, väga olika intressen mot varandra. För att vi ska kunna få den effekt vi vill uppnå i Värnamo kommun behöver olika aktörer bidra aktivt i olika miljöfrågor.

Målgrupp

Miljöplanen gäller för Värnamo kommuns alla politiker och tjänstepersoner och ska vara välkänd i kommunens nämnder och förvaltningar. Beslut ska alltid tas med hänsyn till miljöplanens innehåll. När olika intressen ställs mot varandra ska de svenska miljömålen vara vägledande i beslut. Miljöplanen omfattar även områden där kommunen saknar mandat men har möjlighet att påverka, till exempel genom information, bidrag eller samarbeten. Förhoppningen är att den också ska inspirera näringsliv, organisationer och invånare.

Avgränsning

Miljöplanen är ett långsiktigt och övergripande styrdokument som sammanfattande håller ihop miljöfrågorna utifrån ett miljömålsperspektiv. Utöver detta har Värnamo kommun antagit och arbetar med flera strategiska styrdokument som mer fördjupat beskriver kommunens arbete i specifika frågor, till exempel grönstruktur, trafik eller vatten och avlopp. Tillsammans täcker dessa styrdokument en stor del av de nationella miljömålen. Miljöplanen kan därför fokusera på de ämnen och miljömål som inte andra styrdokument detaljerat tar upp.

Miljöplanen formulerar inte några lokala miljömål utan förhåller sig till de internationella, nationella och regionala miljömålen samt Värnamo kommuns övergripande mål En grön kommun. Detaljstyrning och planering av åtgärder utformas av ansvariga nämnder och kopplas till verksamhetsplaneringen.

Sammanfattning

Miljöfrågor har kommit att spela en allt större roll i takt med att vår kunskap ökar om människans påverkan på jordens ekosystem och dess begränsningar. Miljöperspektivet är brett och komplex och påverkar samhällets alla förutsättningar att skapa välfärd. Balans mellan människan och miljön är en av vår tids största utmaningar. Samtidigt ger det oss också möjligheter att visa ledarskap och agera innovativt.

Värnamo kommun vill agera föredömligt på miljöområdet och behandlar därför inte miljö-mässig hållbarhet som en isolerad fråga vid sidan om ordinarie verksamhet. Att låta miljöperspektivet genomsyra all kommunal kärnverksamhet är nödvändigt för att samhället ska kunna utvecklas hållbart, både genom att minska den negativa miljöpåverkan men också genom att öka den positiva miljöpåverkan.

För att kunna arbeta med miljöfrågor på ett effektivt sätt har ett antal fokusområden identifierats. Inom varje fokusområde finns en eller flera strategier och övergripande insatser som ska vara vägledande för vad som är viktigt att sikta på inom de närmaste åren.

Utgångspunkter

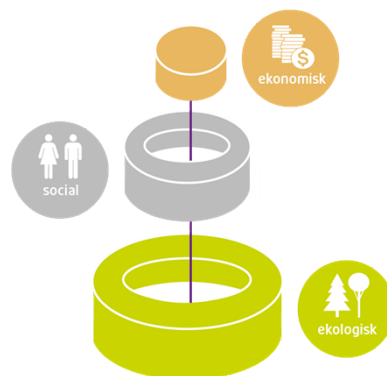
Miljöplanen utgår från vissa definierade uppfattningar och förhåller sig till såväl globala, nationella som regionala mål.

Hållbar utveckling

Begreppet hållbar utveckling fick internationell spridning i samband med FN-rapporten *Vår gemensamma framtid*¹ och definieras av tre dimensioner:

- Den ekologiska handlar om att hushålla med naturresurser utan att skada jordklotets ekosystem på lång sikt.
- Den sociala handlar om att bygga ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter uppfylls.
- Den ekonomiska handlar om att motverka fattigdom så att alla har råd att tillgodose sina grundläggande behov i relation till jordklotets ändliga resurser, det vill säga en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser för varken den ekologiska eller sociala dimensionen.

Begreppet ”hållbar utveckling” bygger på uppfattningen att den ekologiska dimensionen sätter den yttersta gränsen för vad som utgör människans handlingsutrymme. Social och ekonomisk hållbarhet är omöjlig att uppnå om dessa gränser överskrids och naturresurser överexploateras. Ekonomin behöver därför fungera som ett verktyg för samhället att utveckla välfärd utan bekostnad på vare sig människor eller planeten. Klimatförändringarna är ett tecken på att vi agerar utanför planetens säkra gränser och är ekosystemets naturliga reaktion på obalans.

Hållbarhetsprinciperna

Som medlem i Sveriges ekokommuner har Värnamo kommun förbundit sig att följa fyra grundsatser som definierar villkoren för ett hållbart samhälle. Dessa instruktioner säkerställer att vi inte systematiskt förstör de systemen som vi är beroende av.

”I ett hållbart samhälle utsätts inte naturen för systematisk...

... koncentrationer av ämnen från berggrunden. Till exempel fossilt kol, olja och metaller.

... koncentrationer av ämnen från samhällets produktion. Till exempel kväveoxider, bromerade flamskyddsmedel, freoner och hormonliknande kemikalier.

... degradering på fysiskt sätt. Till exempel överuttag av skog, utfiskning och utarmning av ekosystem.

... Och det finns inga strukturella hinder för människors hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet och mening

¹ World Commission on Environment and Development (1987) Oxford University Press, New York

Globala, nationella, regionala och lokala mål

Världens ledare har enats om en global agenda för hållbar utveckling, Agenda 2030, bestående av 17 mål. Dessa preciseras av 169 delmål som knyter samman de tre dimensionerna av hållbar utveckling: de ekonomiska, sociala och miljömässiga. Agenda 2030 finns med i Värnamo kommuns målstyrningsmodell som ett analysverktyg och används som underlag vid formuleringen av kommunfullmäktiges övergripande mål.

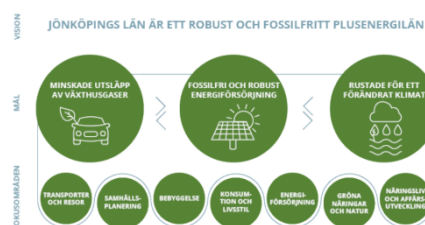

Sveriges arbete med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030 konkretiseras genom de 16 miljö kvalitetsmålen som är beslutade av riksdagen. Målen är betydligt mer preciserade i jämförelse med de globala målen i Agenda 2030 och är ledande för Sveriges miljöarbete. Undantaget för Värnamo kommun är målen om fjäll och hav.

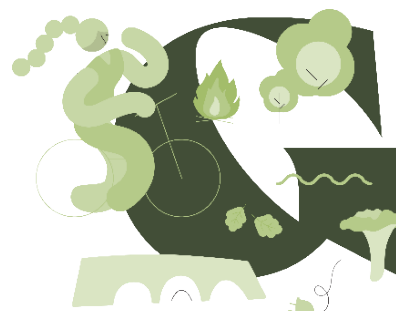
På riksnivå finns även mål inom specifika frågor, till exempel växthusgasutsläpp och energieffektivisering.

Regionalt har länets klimatråd tagit fram en klimat- och energistrategi med en vision om att Jönköpings län ska vara ett robust och fossilfritt plusenergilän till 2045. Strategin innehåller ett antal målsättningar med fokus på klimatpåverkan, energiförsörjning och klimatanpassning. Strategin innehåller även ett antal fokusområden. På regional nivå finns även andra avtal och projektmål som Värnamo kommun står bakom, till exempel Biogasöverenskommelsen.

I Värnamo kommun är ett av Kommunfullmäktiges fyra övergripande mål ”En grön kommun. Målet bryts ner från politisk nivå till verksamhetsnivå. Utöver Värnamo kommuns interna målstyrning finns även ett antal styrdokument på området. Miljöplanen anger vilket fokus vårt lokala miljöarbete ska ha i förhållande till regionala, nationella och globala mål. Genom att arbeta i enlighet med miljöplanen bidrar Värnamo kommun inte bara till den interna måluppfyllelsen utan även till ovan nämnda mål.

Fokusområden

För att på ett framgångsrikt sätt kunna arbeta med miljöperspektivet behövs riktade insatser inom många delar av samhället. Här behöver Värnamo kommun samverka för att uppnå resultat. För att konkretisera arbetet och de prioriteringar som behöver göras innehåller planen olika fokusområden.

- Minskade utsläpp av växthusgaser
- Rustad för ett förändrat klimat
- Ekosystem och biologisk mångfald
- Ansvarsfull resurshantering
- Livsmedelsproduktion

Utmaningarna som kan kopplas till miljöperspektivet är många, utsläpp som påverkar klimatet och vår närmiljö, förlusten av biologisk mångfald, en livsstil som bygger på en ohållbar resurshantering och behovet av att anpassa oss för det förändrade klimatet, är några exempel. Värnamo kommun måste jobba långsiktigt mot alla dessa faktorer, men för att agera effektivt krävs fokuserade insatser. Miljöplanens fokusområden har valts utifrån de utmaningar som bedömts som mest kritiska, men också möjliga att göra framsteg inom. Tillsammans skapar de en riktning för vårt övergripande miljöarbete de närmaste åren.

I alla fokusområden blir det tydligt att frågor hänger ihop, det som görs inom ett fokusområde är ofta till nytta även för andra fokusområden. Varje fokusområde innefattar en eller flera strategier följt av utpekade insatser som behövs för att röra sig framåt. Miljöplanen pekar inte ut några specifika åtgärder fördelat på ansvariga aktörer. Aktiviteter och indikatorer tas fram av nämnder och verksamheter i arbetet med kommunens övergripande målstyrningsarbete och verksamhetsplanering.

Minskade utsläpp av växthusgaser

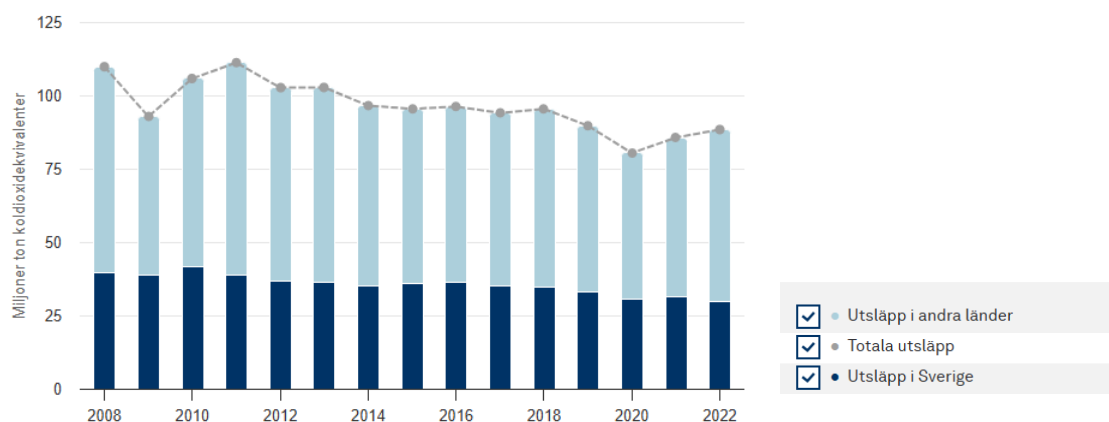

- EU ska minska sina nettoutsläpp med minst 55 procent till 2030 jämfört med 1990 års utsläpp.
- EU ska nå klimatneutralitet senast 2050 och nettonegativa utsläpp därefter.
- Sverige ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser år 2045.
Etappmål till 2030: 63 procent lägre än 1990 års utsläpp.
Etappmål till 2040: 75 procent lägre än 1990 års utsläpp.
- Jönköpings län ska minska sina koldioxidutsläpp i takt med länets koldioxidbudget.
- Jönköpings län ska minska växthusgasutsläppen från konsumtion till en hållbar nivå, motsvarande 1 ton per invånare senast 2045, jämfört med cirka 8 ton 2022.
- Jönköpings län ska senast 2030 ha 70 procent lägre växthusgasutsläpp från transportsektorn jämfört med 2010.

Bakgrund

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. De ökade utsläppen av växthusgaser i atmosfären leder till en global uppvärmning och måste kraftigt begränsas för att inte leda till allvarliga konsekvenser för ekosystem, vattentillgång, matproduktion, mänsklig säkerhet och hälsa. Utsläppen kommer främst av sättet vi utvinner, omvandlar och använder fossil energi genom förbränning av kol, olja och naturgas. Världens länder enades därför under ett klimatmöte i Paris 2015 om att den globala temperaturökningen ska hållas väl under två grader, med strävan att begränsa den till 1,5 grader. Sverige antog 2017 ett klimatpolitiskt ramverk bestående av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Senast 2045 ska Sverige ha nettonollutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Klimatpåverkan kan mätas på olika sätt, både genom produktion- och konsumtionsbaserade utsläpp. I Sverige ligger de direkta produktionsbaserade utsläppen på cirka fem ton per invånare. Räknar vi istället med de indirekta konsumtionsbaserade utsläppen hamnar Sverige på cirka 8 ton per invånare, varav två tredjedelar ger utsläpp i andra länder².

Bildkälla: Naturvårdsverket

² [Naturvårdsverket](#), 2025

För att ligga i linje med Parisavtalet behöver Värnamo kommun minska produktionsutsläppen i enlighet med sin koldioxidbudget. Om utsläppen inte minskar tillräckligt snabbt under ett år behöver de minska ännu snabbare kommande år för att inte den totala budgeten ska överskridas.

För att uppnå generationsmålet får vi inte orsaka miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser, vilket också är en viktig del i de globala målen för hållbar utveckling. Det krävs att vi snabbt minskar våra konsumtionsbaserade utsläpp för att kunna nå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan, Sveriges klimatmål om nettonollutsläpp till 2045 och Parisavtalet. Samtidigt är utsläppsminskningen till stor del beroende av nationella och internationella styrmedel. Detta gör att vi inte kan styra över alla parametrar som påverkar våra utsläpp. Därför är det viktigt att göra allt vi kan inom de områden vi förfogar över, men också genom att arbeta med mjuka insatser. För att driva en omställning mot ett hållbart samhälle räcker det inte med att bygga cykelvägar eller förenkla källsortering. Även om vi är på god väg kommer det att dröja ett tag till att det mest hållbara valet också är det mest självklara, billigaste och enklaste. Vi behöver därför komplettera de fysiska åtgärderna med aktiviteter som påverkar normer, livsstilmönster och val hos såväl kommunens medarbetare som invånare. För att vi som individer ska göra mer hållbara val är det viktigt att vi känner att det spelar roll och att alla steg leder i en hållbar riktning. För att motivera beteendeförändringar är kommunikation en nyckel till att skapa engagemang, driva förändringar, bygga trovärdighet och att inspirera.

Strategi: Resor och transporter

I Värnamo kommun kommer över 80 procent av de koldioxidutsläpp som produceras inom kommunens gränser från resor och transporter, varav drygt hälften kommer från persontransporter. Jämfört med andra kommuner ligger Värnamo över snittet på både antal registrerade bilar och genomsnittlig körsträcka³. Enligt konsumtionskompassen är transporter även den största konsumtionskategorin bland medborgare i Värnamo kommun, andelen är högre än både rikssnittet och länet.

Genom att främst fokusera på utsläppen från resor och transporter kan vi komma åt stora utsläppsvolymer på kort sikt. Inom transportsektorn behöver det ske en överflyttning till mer energieffektiva färdmedel och trafikslag men transporter behöver också effektiviseras, kortas eller ersättas helt. Möjligheten att köra på förnybara drivmedel är avgörande särskilt på landsbygden där möjlighet till alternativa transportslag är begränsad. Omställningen bland fordon bör innefatta fler drivmedel än el, för ett robustare transportsystem. Lokal produktion av fossilfria drivmedel är viktig för transportsektorns omställning och ger tryggare drivmedelsförsörjning. Betydligt mer biogas kan produceras i länet, framför allt av gödsel från djurhållande gårdar. Utifrån utbyggnaden av förnybar elproduktion kan tidvis överskott på el användas för att tillverka vätgas och elektrobränslen.

En medvetet utformad bebyggelsestruktur och transportinfrastruktur ger förutsättningar för livsmönster med betydligt lägre klimatpåverkan än idag. Planering och utveckling av strukturer behöver utgå från en framtid där klimatmålen kan nås och en klimatsmart livsstil är möjlig. Fyrstegsprincipen* bör tydligt styra trafikinfrastrukturplaneringen. En sammanhållen och tät bebyggelse som innehåller olika funktioner minskar resebehovet. Avstånden till de målpunkter vi behöver nå i vardagen har betydelse för om många kan tänka sig att välja att gå eller cykla. Det ska fungera att leva sitt vardagsliv utan att behöva använda bil för de korta resorna (under 5 km). Markanvändningen behöver nyttjas mer effektivt genom prioritering av utrymme för gående, cyklister, kollektivtrafik, grönsstruktur och andra viktiga samhällsfunktioner. Även

³ kolada, ID N07935, U07917

utformning av gång- och cykelvägar har stor betydelse för hur de används, särskilt för barn som vill cykla själva till skola och fritidsanläggningar. Efter att Nollvisionen* beslutades 1997 har trafiksäkerhetsarbetet resulterat i färre allvarliga skador och dödsantal kopplat till biltrafik och tyngre transporter. För oskyddade trafikanter har utvecklingen inte sett lika positiv ut och tydligare prioritering behövs för ett jämlikt transportsystem. Satsningar för gång- och cykel ökar inte bara trafiksäkerheten, det påverkar också tillgängligheten för ungdomar, äldre, människor med funktionsvariationer och de som inte använder eller har tillgång till bil.

Det transporteffektiva samhället leder inte bara till låga växthusgasutsläpp utan gynnar också andra samhällsmål positivt då det ger bättre luftkvalitet, minskat buller, minskad trängsel på vägar samt förbättrad folkhälsa. Störst potential för förändrade transportval finns i Värnamo stad.

Så här bidrar Värnamo kommun:

- Nyttja centrala markytor mer effektivitet. Ett högt exploateringstryck på Värnamo centrum ställer höga krav på yteffektivitet och flexibilitet. Ytor bör disponeras med störst nytta ur flera perspektiv.
- Verka för bättre tillgång till hållbara kommunikationsmöjligheter. Fokus bör ligga på stärkta pendlingsmöjligheter med hållbara transporter mellan tätorter och större arbetsplatser.
- Öka de fysiska insatserna för gång- och cykel, så att möjligheterna att transportera sig hållbart på korta avstånd blir lättare och säkrare. Gång- och cykelförbindelser mellan orter och till hållplatser behöver stärkas medan vägnätet i Värnamo stad behöver knytas samman.
- Skapa insatser för beteendeförändring och incitament för att överföra resandet från bil till kollektivtrafik, cykel och elcykel. Detta gäller särskilt kortare sträckor och riktat till grupper som i låg utsträckning nyttjar dessa transportmedel.
- Ersätt transporter, exempelvis genom digitala möten, distansarbete, gemensam distribution och konsumtionsval (till exempel närproducerade varor och tjänster).
- Ersätt fordon som går på fossila drivmedel.
- Verka för bättre tillgång till tank- och laddmöjligheter av förnybara bränslen.
- Uppmuntra en ökning av den lokala biogasproduktionen och säkerställ fortsatt efterfrågan genom offentlig upphandling av tyngre transporter, i enlighet med den regionala biogasöverenskommelsen.

Rustad för ett förändrat klimat

Bakgrund

Att minska utsläpp av växthusgaser har länge varit en aktuell fråga, men under de senaste åren har den på allvar fått sällskap av frågan hur vi anpassar oss till de klimatförändringar vi inte kan motverka. Klimatpåverkan och klimatanpassning är två sidor av samma mynt, å ena sidan hindra å andra sidan lindra. Till skillnad från hur vi ska hindra utsläppen handlar istället klimatanpassning om att lindra de skador som kan uppkomma på grund av ett förändrat klimat.

SMHI:s klimatscenarier visar allvarliga konsekvenser för Värnamo kommun till följd av ett förändrat klimat⁴. Det blir allt blötare, varmare och torrare. Värnamo kommuns geografiska position har pekats ut som den del i södra Sverige som får mest nederbörd framöver. Till år 2100 ökar enligt RCP 8,5* mängden nederbörd med upp till 13 mm/mån och antalet dygn per år med extrem nederbörd (>20mm/dygn) ökar med upp till 4,5 dygn. Även frekvensen av skyfall ökar. Fram till mitten av seklet beräknas en ökning på ca 20% men fram till år 2100 beräknas en ökning på upp emot 40%. Här faller det alltså mer vatten under tiden det regnar i jämförelse med de andra regionerna. Skyfall och oregelbundna vattenflöden leder inte bara till risk för översvämning, även risk för ras och skred och att föroreningar i mark och sediment sprids, ökar. Risken för översvämning är som störst längs med ån Lagan och Storån. I Värnamo kommun har arbetet med att förhindra översvämningar påbörjats.

Förutom ökad nederbörd förväntas högre temperaturer. Till år 2100 beräknas i RCP 8.5 antalet högsommardygn (över 25°C) öka från dagens 11 till upp emot 43 dygn per år. Antalet värmeböljor tredubblas och antalet graddagar för behov av kylning ökar från dagens 7 till upp emot 94 dagar. Värmeböljor drabbar tätorterna hårdast eftersom de i regel har en liten täckningsgrad av grönska, flera mörka hårdgjorda ytor och glaspartier som absorberar och koncentrerar värme. Tätbebyggda områden minskar även möjligheten till vindgenomdrag som annars hade gett en svalkande effekt. Högre temperaturer leder till kortare och mildare vinter med mindre snö och is, men också till längre somrar med ökad risk för torka, vattenbrist, åsk- och blixtoväder.

Klimatförändringarna innebär bland annat fara för människor och djurs hälsa, en påverkan på infrastruktur, logistik, produktion och distribution av samhällsviktiga varor och tjänster och ett ökat behov av underhåll. Skador på fastigheter och mark leder till direkt ekonomisk förlust, men kan också leda till problem i försäkringsfrågor. Nya arter och sjukdomar sprids enklare. För att lindra de negativa effekterna av ett förändrat klimat behöver vi anpassa både vårt samhälle och våra verksamheter. Vi behöver bli en mer robust kommun.

Strategi: Arbeta mer förebyggande

Att bli mer robust innebär att kunna hantera klimatförändringarna långsiktigt, effektivt och på ett samhällsekonomiskt sätt. Detta kräver en mer systematisk analys och metod applicerat på alla samhällsviktiga funktioner. I Värnamo kommun behöver vi tillsammans förbättra kännedomen om risker och sårbarheter av vad ett förändrat klimat bär med sig. Det inkluderar en generell kompetenshöjning dels bland kommunens offentliga och privata aktörer, dels hos allmänheten. Effekterna av klimatförändringarna är komplexa och behöver utifrån en helhetssyn analyseras för att undvika att bygga in oss i utsatta lägen och identifiera synergier

⁴ Länsstyrelsen Jönköpings län (2025) Klimat- och sårbarhetsanalys för Jönköpings län

som gör arbetet mer fördelaktigt och effektivt. Kunskap om klimatförändringarna behöver vara närvarande och integreras i all planering för att öka förståelsen för behovet av klimatanpassningsåtgärder och acceptansen bland annat för den mark och kostnader som åtgärderna tar i anspråk. Detta går i linje med nationell strategi och handlingsplan för klimatanpassning.

Så bidrar Värnamo kommun:

- Säkerställ att ett systematiskt tillvägagångssätt ligger till grund för kommunens arbete med klimatanpassning, i såväl strategier som beslut och planering. Detta innebär en integrering av klimatanpassning i planeringen av all nybyggnation eller ombyggnation. Görs detta väl, så säkerställer det till exempel att byggnation undviks på mark med ostabila grundförhållanden och att nya byggnader lokaliseras så att svåra konsekvenser i ett förändrat klimat kan undvikas.
- Utgå från RCP 8.5 i planeringssammanhang och fokusera på lösningar som är multifunktionella och ger störst nytta ur olika perspektiv.
- Planera i första hand för naturbaserade lösningar som kan förebygga risker och skapa mervärden och synergier mellan olika intressen. Naturbaserade lösningar som utgår ifrån platsens specifika förutsättningar är ofta kostnadseffektiva och bidrar till ett mer robust samhälle. Om detta tas med redan i planeringsstadiet kan det till exempel innebära att stora träd får stå kvar vid exploatering eller ett vattendrag behålls och förstärks istället för att dras om eller hanteras med tekniska lösningar. Centralt belägna ytor som idag bedöms ha låga biologiska värden kan fortfarande ha betydande biologiska funktioner, och kan vid stadens förtätning behöva behållas och utvecklas istället för att bebyggas.
- Arbeta för en ökad kunskap om vad klimatförändringarna innebär för Värnamo kommun och vilka konsekvenser det kan få. Beaktning ska tas till både olika tidsperspektiv och olika klimatscenarier. Satsa på kunskapshöjande insatser om behovet av lokala klimatanpassningsåtgärder. Utbildning behövs från ett brett perspektiv och måste involvera målgrupper inom såväl exploatering och planering som projektering.
- Integrera perspektiv om klimatrelaterade konsekvenser i folkhälso- och beredskapsarbetet.
- Samverka med privata markägare för åtgärder som kan hålla kvar vatten i landskapet där konsekvensen av torka och översvämning blir som störst.
- Anta en VA-plan som är klimatanpassad och som beskriver och resonera kring nyckelorden varmare, torrare, blötare, ras och skred.
- Öka utredningstakten på potentiellt förorenade områden, så att samhällsplaneringen får så korrekt kunskapsunderlag som möjligt. Med bättre underlag finns möjlighet att göra en åtgärdsplan med prioriteringar framåt.

Strategi: Klimatanpassa befintliga strukturer

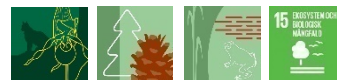
Förutom att ta ett mer strategiskt grepp om klimatanpassningsfrågan bör renoveringar och anpassningar av den befintliga fysiska miljön, som byggnader, infrastruktur och grönytor ske löpande. Att använda multifunktionella lösningar är av största vikt, då anpassningsåtgärder har stor potential att vara samhällsekonomiska. Anläggning av mer grönytor istället för hårdgjorda ytor ger förbättrad dagvattenhantering och minskar översvämningens risker samtidigt som de svalkar och tillför mer estetiska element. I vissa fall kan anpassningsåtgärder samordnas med renoveringar eller underhållsarbete och på så vis göras billigare och mer resurssnålt. I Värnamo har insatser för att förhindra översvämning gjorts, men takten i genomförandet av åtgärder ur ett

bredare perspektiv behöver öka. I Värnamo kommun är arbetet inom tätorterna i störst behov av prioritering, men även uppströmsarbete i kringliggande landskap är viktigt.

Så här bidrar Värnamo kommun:

- Tillskapa, bibehåll och utveckla blå- och grönstrukturer i stadsmiljön. Säkerställ att multifunktionella och naturbaserade lösningar som gynnar många delar av samhällsstrukturen används vid ombyggnation eller när strukturella och logistiska förändringar utförs i staden. Görs detta väl, innebär det till exempel att dagvatten hanteras öppet som en naturlig del i staden och har funktionen av att tidvis ta emot och buffra vatten samt agera vattenmagasin som både ökar den biologisk mångfalden och möjliggör plats för rekreation/vila/lek.
- Säkra den mark som behövs för omvandling av hårdgjord yta så att bättre avrinning och genomsläpplighet kan tillskapas i lägen med risk för stora konsekvenser av ökad nederbörd.
- Klimatanpassa befintlig bebyggelse utefter behov och på ett effektivt sätt, till exempel i samband med renovering. Fokusera på översvämningsrisk, högre temperaturer och luftfuktighet. Görs detta väl, innebär det till exempel att det vid värmeböljor finns tillgång till sval inomhusmiljö för de som stadigvarande vistas i kommunens lokaler.
- Säkerställa tillgång till skuggiga utomhusmiljöer som möjliggör återhämtning vid värmeböljor. Långvarigt höga temperaturer drabbar socioekonomiskt svaga grupper starkare då bostäder i utsatta områden ofta har mindre växtlighet och skugga. Vikten av tillgång till parker och grönområden spelar därför en viktig roll för att utjämna skillnaden i hälsa.
- Välja att vid om- och nybyggnation använda väl beprövade byggnadsmetoder och material som är anpassade till ett föränderligt klimat över tid.
- Klimatanpassa dricksvattenförsörjningen, vilket bland annat innebär att motverka läckage på ledningsnätet, säkerställa tillgången på vatten, verka för minskad förbrukning, skydda vattentäkter och hitta reservvatten.
- Säkerställa en dagvattenhantering som är dimensionerad för en ökad nederbörd och anpassad till mer frekventa skyfall.
- Upplysa och informera allmänheten om varför klimatanpassningsåtgärder genomförs men också informera om egenansvaret kopplat till klimatanpassningsarbetet.

Ekosystem och biologisk mångfald

Bakgrund

I Sverige finns en medfödd relation till naturen och i Värnamo kommun är det aldrig långt till skogen och sjöarna. Frisk natur och rent vatten är kvaliteter som de flesta anser värt att värna, även om de kan tas för givna. Men en förändrad markanvändning, igenväxning, monokulturer och ensidigt skogsbruk, klimatförändringar och spridningen av invasiva främmande arter påverkar våra ekosystem och ökar förlusten av biologisk mångfald i vårt omgivande landskap. I Jönköpings län har bedömningen ”Uppnås ej” gjorts för målen Ett rikt växt- och djurliv, Levande skogar och Myllrande våtmarker, dessa har dessutom har en negativ trendriktning.

Med en ökad tillväxt och behov av bostäder och serviceinrättningar i framför allt Värnamo stad ställs krav på hur kommunen exploaterar och skapar bebyggelse- och naturmiljöer. När staden växer uppstår ofta en konflikt mellan att värna de ekologiska funktionerna och andra samhällsintressen. Vid förtätning finns risk att blå- och grönstrukturen som är betydelsefull för folkhälsan, de lokala ekosystemen och klimatanpassning bebyggs.

Förlusten av biologisk mångfald bedöms vara ett lika stort hot mot människan som klimatförändringarna. En rik biologisk mångfald säkerställer att vi har ekosystemtjänster, som är grunden för vår välfärd. Ett enda träd kan till exempel bidra med luftrening, vatten- och temperaturreglering, boplatser, föda till en mängd arter och är dessutom lugnande att titta på. Robusta ekosystem är nödvändiga som buffert när extrema väderhändelser blir allt vanligare och förutsättningarna för ekosystemen ändras. En utarmad biologisk mångfald påverkar dessutom klimatet i fel riktning, och kan förvärra effekterna av ett förändrat klimat. Potentialen i att använda blå- och grönstrukturen för att öka folkhälsan, lindra effekterna av klimatförändringarna, skapa mer attraktiva och jämlika miljöer för boende och besökare och att använda skogen som kolsänka gör att ekosystemtjänster måste prioriteras tydligare.

Strategi: Prioritera ekosystemtjänster

I Sverige ansvarar kommunerna för den fysiska planeringen. Utvecklingen av bebyggelse och infrastruktur styrs bland annat av kommunernas översiktsplanering och detaljplanering. Ett sådant planmonopol innebär ett stort ansvar men ger också goda möjligheter att göra prioriteringar som stödjer en hållbar utveckling. Värnamo kommuns markinnehav uppgår till ungefär 4525 ha och innefattar såväl kvarters- och ruderatmarker* som hela skogs- och jordbrukslandskap. Här finns möjligheter att värna och utveckla det ekologiska perspektivet på både blå- och grönstruktur.

Behovet av ekosystemtjänster ökar ju mer bebyggelsestrukturen ökar. För att undvika att exploatering sker på bekostnad av värdefulla ekosystemtjänster, men också för att utveckla grönytor så att de får ett högre värden, bör blå- och grönstrukturen integreras mer vid förtätning och ny bebyggelse. Att använda natur som designmoment är ett mångfunktionellt, kostnadseffektivt och hållbart sätt att säkerställa att samhällets ekologiska funktioner bibehålls och stärks även när bebyggelsen blir tätare.

Så bidrar Värnamo kommun:

- Utveckla metoden för samhällsplanering så att blå- och grönstruktur integreras tydligare vid utveckling av befintliga bebyggelsemiljöer och vid exploatering av ny mark. Detta innefattar aktuella planer för blå/grönytor även i serviceorterna.
- Säkerställ att ett strategiskt arbetssätt ligger till grund för Värnamo kommuns hantering av grönytor för att öka dess sociala och ekologiska värden. Vid projektering, anläggande och skötsel ska ekosystemtjänster främjas så att ytans totala värde ökar. På ytor med låg nyttjandegrad ska ekologiska värden prioriteras.
- Utforma platser så att de gynnar inhemska arter, främst tätortsnära och i stadsmiljö. Detta innebär även skötselmetoder anpassas.
- Säkerställ att det kommunala skogsinnehavet bedrivs som ett föredöme ur hållbarhetssynpunkt. Ekonomisk avkastning ska balanseras med skogens förmåga att fungera som kolsänka och skogens möjlighet att leverera ekosystemtjänster ska stärkas. Hyggesfria metoder ska användas där förutsättningar finns och skogen ska vara certifierad enligt PEFC* och FSC*.
- Utred möjligheterna till naturrestaurering för att kunna återställa ekosystem och livsmiljöer för arter som annars riskerar att försvinna eller dö ut.
- Inventera och påbörja arbete med att ta bort och begränsa spridningen av invasiva arter på kommunal mark. Platser för tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall är särskilt prioriterade.
- Utveckla ett strategiskt arbetssätt kring vattenvård av sjöar och vattendrag för att säkerställa en god ekologisk status.

Livsmedelsproduktion

Bakgrund

Vi står inför tydliga utmaningar kopplade till livsmedelsförsörjning, markanvändning och miljömässig hållbarhet. Sedan 80-talet har åkerarealen minskat markant, samtidigt som befolkningen har ökat. Detta har lett till ett växande glapp mellan invånarnas behov av livsmedel och den lokala jordbruksmarkens produktionsförmåga. Idag används merparten av den odlade marken i Värnamo till foderproduktion – framför allt slättervall och spannmål som går till djurhållning. Endast en mycket liten del av åkerarealen används för att odla mat som konsumeras direkt av människor. Värnamos självförsörjningsgrad är därför mycket låg, endast omkring 5 procent, vilket gör kommunen starkt beroende av det globala matsystemet⁵. I en tid av klimatförändringar och geopolitisk oro är detta beroende en växande sårbarhet. Samtidigt är det nuvarande jordbrukssystemet starkt beroende av importerade insatsmedel som kraftfoder, konstgödsel och bekämpningsmedel. Detta innebär inte bara ekonomiska och logistiska risker – det har också betydande miljöpåverkan. Markens naturliga kretslopp och ekosystemtjänster, som kvävefixering och mineralisering, nyttjas inte fullt ut, vilket underminerar både markens bördighet och långsiktiga hållbarhet.

Strategi: Ökad livsmedelsproduktion

För att möta framtidens utmaningar behövs ett mer robust, lokalt förankrat och klimatsmart matsystem. Det innebär att den lokala matproduktionen måste öka och diversifieras. Lantbrukare behöver bättre förutsättningar att starta upp, ställa om och att utveckla sina verksamheter, samtidigt som investeringar krävs i den infrastruktur som möjliggör lokal hantering, förädling och distribution av livsmedel. En nyckelfråga är att minska beroendet av fossila bränslen och importerade insatsmedel. Lösningar kan bland annat vara samodling av olika grödor, ökad biologisk mångfald på åkermarken, industriell symbios mellan lantbruk och andra verksamheter, samt övergång till lokalproducerade drivmedel som el och biogas. Även nya produktionsformer som till exempel svampodling, växthus med spillvärme från industrin och cirkulära system som akvaponi* kan bidra till en mer robust livsmedelsförsörjning.

Genom att ta tillvara lokala resurser, stärka markens naturliga funktioner och skapa ekonomiska och ekologiska kretslopp kan Värnamo minska sin sårbarhet, skydda miljön och samtidigt stärka sin livsmedelssäkerhet inför framtiden. En ökad livsmedelsproduktion leder också till arbetstillfällen, attraktivitet och tillväxt. Att bryta beroendet av insatsmedel och satsa på odling av livsmedel och förädling som passar lokala tillgångar är ett sätt att diversifiera och trygga lokal mat i balans med de naturliga förutsättningarna.

I Värnamo kommun finns en beslutad inköpsordning med prioriteringen närproducerat, svenskt och ekologiskt. Att stärka de lokala livsmedelsproducenterna är ett sätt att öka möjligheten att följa inköpsordningen.

⁵ Värnamo kommun (2024) Värnamo kommuns Försörjningsförmåga - Analys 2024

Så bidrar Värnamo kommun:

- Utredda vilken roll Värnamo kommun kan ha i arbetet med att förbättra förutsättningarna för lokala livsmedelsproducenter och förädlingsindustri, så att det lokala matsystemet stärks. Fokus ska ligga på att produktionen av livsmedel och bioenergi ökar utan att avkall på resurseffektivitet och biologisk mångfald görs.
- Stödja, initiera och stimulera samverkan och dialog mellan invånare, företag, föreningar, myndigheter, organisationer, angränsande kommuner och lärosäten. Samverkan är en förutsättning för att vi tillsammans ska kunna öka självförsörjningsgraden på ett hållbart sätt.
- Verka för att nya näringsgrenar med låg klimatpåverkan etablerar sig lokalt.
- Vara restriktiv med exploatering av jordbruksmark. Vid tillfällen när exploatering är oundvikligt för att tillgodose andra viktiga samhällsbehov ska möjlighet utredas att använda matjorden för att tillskapa ny odlingsmark eller förbättra annan odlingsmark.
- Arbeta för en ökad kunskap om vad självförsörjningsgraden innebär, vinsterna med ett lokalt matsystem och vilka möjligheter som finns att bidra lokalt och regionalt.

Ansvarsfull resurshantering

- Till 2030 ska det globala matsvinnet halveras per person i butik- och konsumentledet, och matsvinnet ska minska längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.
- Till 2030 ska 60 procent av kommunalt avfall gå till återvinning, 65 procent till 2035.

Bakgrund

Sverige har, precis som många andra europeiska länder, sedan 1950-talet haft en stabil tillväxt och ökade inkomster, vilket fört med sig en stark köpkraft. Men all vår fysiska välfärd bygger på nyttjandet av olika sorts naturresurser, material som både kan ha fossilt eller förnybart ursprung. Varor påverkar miljön under hela livscykeln; vid tillverkning, användning, återbruk, materialåtervinning, omhändertagande av avfall och transporter i alla led. Sveriges produktion och konsumtion är till stora delar fortfarande uppbyggd kring en linjär ekonomi, vilket innebär att utvinna naturresurser, producera, konsumera och därefter bli kvitt avfallet. Detta har lett till betydande påfrestningar på miljön i form av stora mängder genererat avfall i ena änden, och samtidigt lett till en brist på naturresurser i andra änden. Vår livsstil bidrar till att vi idag konsumerar mer av planetens resurser än vad den klarar av att återskapa, vi lever som om vi hade fler än en planet. Den totala materialkonsumtionen i Sverige fortsätter att öka per person, från redan höga nivåer, vid en internationell jämförelse. Sedan 2010 har den privata konsumtionen ökat med 25 procent⁶. Den totala konsumtionen av varor behöver minska för att uttaget av värdefulla naturresurser och negativa effekter på miljön ska förhindras.

Sveriges inriktning är att gå mot en cirkulär ekonomi. Det är nödvändigt eftersom vår nuvarande konsumtion och produktion inte är hållbar. För att vi ska kunna närma oss ett mer cirkulärt system behöver vi röra oss uppåt i avfallstrappan. Vi behöver hantera material effektivt och transparent i giftfria och slutna flöden. Övergången kräver stora omställningar i allt från hur produkter designas, affärsmodeller formuleras och material hanteras. Främst av allt krävs att våra konsumtionsmönster förändras.

Bildkälla: SÅM

⁶ [Naturvårdsverket, 2024](#)

Strategi: Inköp och upphandling

De offentliga inköpen står för en stor del av den svenska klimatpåverkan. Enligt upphandlingsmyndigheten står kommunerna och de kommunala bostadsbolagen för drygt hälften av de offentliga inköpen klimatpåverkan. Med en samlad köpkraft på över 900 miljarder kronor om året, eller en sjättedel av Sveriges BNP, spelar offentlig sektor en viktig roll i att nå flera miljömål⁷. Genom att arbeta strategiskt med inköpen och ställa krav i upphandlingar kan vi minska vår miljöpåverkan. Enligt Upphandlingsmyndighetens miljöspendanalys* är svenska kommuners största utsläppskategori förknippat med bygg- och anläggningsentreprenader. Utrustning och material, där bland annat drivmedel och livsmedel ingår, står för stor klimatpåverkan men ganska liten del av inköpsvolymen.

Så bidrar Värnamo kommun:

- Utgå ifrån ett livscykelperspektiv vid byggnationer och ta direkt såväl som indirekt miljö- och klimatpåverkan i beaktning. Detta gäller vid såväl planering som i beslut om att bygga, renovera, bygga om eller riva, och inte minst i val av material och byggnadsmetoder. Görs detta väl, så säkerställer det resurseffektivitet och låg klimatpåverkan, inte minst genom val som gör att material kan återanvändas eller återvinnas i så stor utsträckning som möjligt.
- Öka inköp av hållbara livsmedel, utan bekostnad på baskvalitén. Prioriteringsordningen är närproducerat*, svenskt och ekologisk. **Fairtrademärkta produkter gäller kaffe, te, bananer, kakao och med fördel andra varor som ej kan produceras inom EU.**
- Öka användningen och inköpet av återbrukade möbler. Befintliga möbeluppsättningar ska ges möjlighet att renoveras och rekonditioneras. Vid behov av möbler ska den interna möbelcirkulationen först och främst nyttjas, i andra hand ska inköp ske av återbrukade möbler genom upphandlade leverantörer. Nyproducerade möbler som köps in ska likna varandra i färg och materialval för att öka attraktiviteten på den interna andra hands-marknaden. Vid tillfälligt behov ska möjligheten ges att hyra möbler, i första hand begagnat.
- Efterfråga och ge incitament för lägre miljöpåverkan i anbud samt efterfråga livscykelanalyser och/eller data om produkter/tjänsters klimatpåverkan vid upphandling.
- Ställa miljö- och etiska krav vid lämpliga upphandlingar och inköp av varor, entreprenader och tjänster. Krav som leder till avfallsminimering och lägre utsläpp prioriteras. Exempel kan vara krav på lång livslängd, reparation eller återbruk, färre förpackningar eller komponenter, tjänster istället för produkter eller flergångsartiklar istället för engångsartiklar. Kommunens arbete ska vara strategiskt så att insatserna riktas på områden där de gör största miljö- och samhällsnytta. Särskild beaktning ska tas vid inköp av giveaways samt vid catering och representation, med tanke på symbolvärdet.
- Utveckla metoder och verktyg för att följa upp och mäta kommunorganisationens klimatpåverkan, både utifrån produktions- och konsumtionsperspektiv. Analysera klimatpåverkan från organisationens inköp genom miljöspendanalys.

⁷ [Upphandlingsmyndigheten](#) a, 2025

Organisation och ansvar

Miljö kan inte behandlas som en isolerad fråga vid sidan om ordinarie verksamhet. Ett miljöperspektiv måste genomsyra all kärnverksamhet för att Värnamo kommun ska kunna utvecklas hållbart. Alla nämnder och förvaltningar har därför ett gemensamt ansvar för att miljöplanen efterföljs. Alla har ett uppdrag att utveckla sin verksamhet hållbart och att skapa åtgärder som leder till miljövinster. Alla nämnder har också möjlighet att formalisera sina ambitioner i verksamhetsspecifika styrdokument utöver miljöplanen, och formulerar sina åtgärder i sin verksamhetsplan.

Planens ekonomiska konsekvenser

För att lyckas med en omställning till ett hållbart samhälle behövs ekonomiska resurser. Det går inte att växla upp utan extra insatser. De små, enkla åtgärdernas tid är förbi och större investeringar kommer att behövas framöver. Att integrera miljöperspektivet i alla investeringsbeslut kommer att kosta. Därför behöver tillgången till och kunskapen om investerings- och projektmedel att öka.

Dokumentansvariga

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för miljöplanen. Ansvarig tjänsteperson är kommunens miljöstrateg.

Uppföljning

Eftersom omvärlden ständigt förändras och fokus på olika miljöfrågor kan skifta, behöver framför allt fokusområden och övergripande insatser revideras. Därför ses miljöplanen över i mitten av varje mandatperiod.

Referenser

Lista över styrdokument i Värnamo kommun med kopplingar till miljöplanen

- Avfallsplan 2024-2030
- Fördjupning av översiktsplan - Värnamo stad
- Kommunal vattenförsörjningsplan
- Plan för bostadsförsörjning
- Plan för grönstruktur
- Plan för kulturmiljön i Värnamo kommun
- Plan för skogsbruk
- Plan för trafik
- Plan för upphandling
- Plan för vatten och avlopp
- Policy för fordon under 3,5 ton
- Policy för kommunikation och information
- Policy för mat och måltider i Värnamo kommun
- Policy för upphandling och inköp
- Riktlinje för tjänsteresor
- Överenskommelse kring biogas i Jönköpings län
- Översiktsplan - Mitt Värnamo 2035

Revidering

Revidering senast 2028-12-31

Ordlista

Akvaponi

Ett landbaserat recirkulerande vattenbruk där växtodling och fiskodling kombineras.

Fyrstegsprincipen

Trafikverkets arbetsstrategi består av fyra enskilda steg som tillsammans täcker in olika aspekter i utvecklingen av transporterinfrastruktur. Den är vägledande i Trafikverkets arbete för att säkerställa effektiva och hållbara lösningar och går ut på att i samhällsplanering utgå från 1: Tänk om, 2: Optimera, 3: Bygg om, 4: Bygg nytt.

Miljöspendanalys

En metod som utvecklats av bland annat Upphandlingsmyndigheten för att beräkna och analysera den miljö- och klimatpåverkan som uppstår till följd av offentliga inköp.

Nollvisionen

På sikt ska ingen dödas eller allvarligt skadas inom vägtransportsystemet, denna vision är grunden för Sveriges strategiska trafiksäkerhetsarbete. Med nollvisionens synsätt är omsorgen om människors liv och hälsa ett absolut krav vid vägtransportsystemets utformning och funktion.

Närproducerat

Utifrån Värnamo kommuns geografiska position definierar kommunens kostenhet livsmedel som producerats inom 100 km som närproducerat och 200 km som regionalt.

PEFC och FSC

Två internationella certifieringssystem för ansvarsfullt skogsbruk och hållbara skogsprodukter. PEFC anpassar sina krav till nationella standarder och har rötter i mindre skogsägare, medan FSC utgår ifrån globala standarder har en bredare medlemsbas.

RCP 8.5

Ett klimatscenario som beskriver en framtid med höga utsläpp av växthusgaser och därmed en betydande temperaturökning. Det är ett av fyra huvudscenarier som används för att modellera klimatförändringar och representerar ett "business-as-usual"-scenario där inga större ansträngningar görs för att minska utsläppen.

Ruderatmark

Mark i närheten av bebyggelse som ofta uppstår i mellanrum eller kantzoner och som inte anses ha ett högt värde, t.ex. avstjälningsplatser eller bangårdar.

Sammanträdesschema 2026

Ärendebeskrivning

Serviceförvaltningen har upprättat förslag till sammanträdesdagar 2026 för sammanträden med servicenämnden samt förslag till beredningsdagar 2026 för presidiet.

Beslutsförslag

Serviceförvaltningen föreslår servicenämnden besluta

att godkänna upprättat förslag på sammanträdesdagar 2025 för servicenämnden samt

att godkänna upprättat förslag på beredningsdagar 2025 för presidiet

Carita Forsell
Förvaltnings/nämndsekreterare

Pär Svensson
Förvaltningschef

SAMMANTRÄDESSCHEMA 2026

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
JAN																				KS B											
FEB			KS															KS	B							SN					
MARS			KS															KS	B							SN	KF				KS
APRIL														KS									B	KF					KS	SN	
MAJ												KS								B							KS	SN	KF		
JUNI									KS									KF B						KS	SN						
JULI																															
AUG																		KS	B								SN	KF			
SEPT	KS														KS								B	KF							SN
OKT						KS															KS	B							SN	KF	
NOV			KS															KS	B							SN	KF				
DEC	KS								B						KS	SN	KF														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

SN beredning 15.00
SN sammanträde 13.30

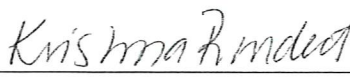
Plats och tid: 10 september 2025 kommunfullmäktigesalen, Värnamo
Kl. 09.00-11:30

Beslutande: Filip Wihren Andersson, omsorgsnämnden, ordförande
Carina Källman, omsorgsnämnden
Håkan Johansson, kommunstyrelsen
Gottlieb Granberg, teknik och fritidsnämnden
Rolf Zimmergren, kulturnämnden
Karl-Mats Bodestad, överförmyndarnämnden
Maria Harrysson, samhällsbyggnadsnämnden
Göran Johansson, medborgarnämnden
Michael Andersson, servicenämnden
Irene Lilja, PRO Värnamo
Anita Adesund, PRO Bredaryd
Irene Malm, SPF Forsheda
Sune Arvidsson, PRO Rydaholm
Anna-Lisa Johansson, SPF Värnamo
Inger Gustavsson, RPG
Brita Johansson, SKPF

Övriga deltagande: Sandra Viktorin, omsorgschef
Kristina Rindert, sekreterare
Anna Lundborg Danås verksamhetsutvecklare §23
Sofia Westman, enhetschef §24

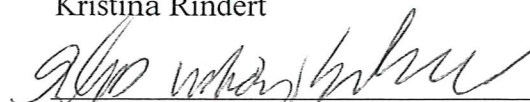
Justeringens plats och tid: Omsorgsförvaltningen, Värnamo, 2025-09-24

Sekreterare:

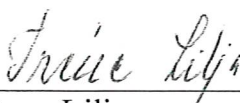

Kristina Rindert

Paragrafer:
19-27

Ordförande:

Filip Wihren Andersson

Justerare:

Irene Lilja

KPR § 19

Upprop

Sekreterare Kristina Rindert håller upprop.

KPR § 20

Fastställande av dagordning

Inga tillkommande ärenden.

KPR § 21

Ständig justerare

Irene Lilja.

KPR § 22

Genomgång av föregående protokoll

Inget att tillägga

KPR § 23

TEMA -Kris och Beredskap

Anna Lundborg Danås verksamhetsutvecklare på omsorgsförvaltningen informerade rådet om förvaltningens arbete med kris och beredskap. Detta är en prioriterad fråga inom förvaltningen. *Bildspel bifogas protokollet.*

Vi måste vara förberedda i vardagen. Hur har vi det i kommunen? Hur har vi det som enskild person?

Nu finns det krislådor och vattendunkar på varje enhet.

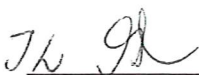
Krislådorna innehåller bla batterier, våtservetter, vevradio.

På varje enhet hänger det säkerhetskalendarer med viktig information och det finns dessutom krispärmar med viktiga telefonnummer och reservrutiner.

Ett nytt reservkraftverk ska installeras under vintern på ett av våra särskilda boenden. Det finns inte reservkraft på alla boenden och man arbetar inom förvaltningen med frågan hur man ska kunna ordna med matlagning och vilka värmekällor det finns att använda som inte kräver elförsörjning.

V 39 är det beredskapsvecka och vykort skickas ut för att påminna oss om att börja förbereda sig hemma.

Beredskapsveckan - Värnamo kommun

Justera

KPR § 24

Digitala lösningar- Läkemedelsautomat

Enhetschef Sofia Westman informerar rådet om de läkemedelsautomater som är på gång till en del brukare inom ordinärt boende. *Se bifogat bildspel.*

Företaget som lanserar tjänsten är Evondos.

Läkemedelsautomater syfte och mål:

- Brukaren ska bli mer självständig
- Stärka brukarens egenmakt
- Effektivisering för hemtjänsten
- Brukaren kan ta medicinen på utsatt tid
- Självständighet för brukaren
- Frigöra mer tid
- Minska läkemedelsavvikelser

Kriterier för att kunna använda läkemedelsautomaten är bla att man får sina läkemedel dosförpackat och att brukaren är positivt inställd till att ta sina mediciner.

Målet är att alla grupper inom hemtjänsten i Värnamo kommun ska vara i gång till årsskiftet.

KPR § 25

Tillgänglighetspris

Den 6 juni delades tillgänglighetspriset ut av omsorgsnämndens ordförande Filip Wihren Andersson.

Priset gick till Guggu Lennartsson för hennes stora engagemang och arbetet med funkis gympa.

KPR § 26

Remisser

Pensionärsrådet har fått ta del av två remisser, en remiss var angående trafikplan Värnamo kommun. De olika organisationerna har inkommit med synpunkter som har sammanställts och skickats vidare till samhällsbyggnadsnämnden.

Den andra remissen gällde matdistributionen inom ordinärt boende i Värnamo kommun. Synpunkter från de olika organisationerna ska var inlämnade till omsorgsnämnden senast 15 september.

Justera

KPR § 27

Sammanslagning råden

Rådet får frågan hur man ställer sig till en sammanslagning av tillgänglighetsrådet och pensionärsrådet?

Frågan ställs då det är många likartade frågor i de båda råden, det finns många beröringspunkter.

Representanterna för de olika organisationerna kan se att det finns flera fördelar med en sammanslagning, men det finns en viss oro att det kan bli för många deltagare på mötena.

Gottlieb Granberg rekommenderar att grupperna träffas och diskuterar frågan tillsammans.

Beslut om en sammanslagning kan endast ske i kommunfullmäktige och kan tidigast vara aktuellt 2027.

Kontaktuppgifter till representanter i tillgänglighetsrådet kommer att förmedlas av rådets sekreterare.

Pensionärsorganisationerna framför ett önskemål om att de inlämnade frågorna inte hamnar sist på dagordningen eftersom det händer att en del frågor inte hinns med.

KPR § 28

Kort information från nämnderna.

Omsorgsnämnden

Rådet blev informerade om att from 1 september 2025 krävs ett utdrag från belastningsregistret före en anställning i omsorgsförvaltningen.

HR funktionen har hjälpt förvaltningen att skapa rutiner för detta.

Nämnden fattade beslut i maj att konvertera 36 SÄBO platser till demensenheter.

Omsorgschef

Inom förvaltningen har vi flera specialistutbildade undersköterskor, men ingen har den titeln.

Förvaltningen har i uppdrag att arbeta med frågan om trygghetsboende

Ekonomi

Den senaste prognosen visar på ett plus minus noll resultat

Kulturnämnden

Inspira-priset 2025 går till Värnamo Filmhistoriska Festival, Sveriges enda festival som framför allt fokuserar på svenska filmklassiker.

Det behövs frivilliga personer som kan tänka sig att engagera sig i Filmhistoriska vännerna.

Medborgarnämnden

Ansträngd ekonomi med många placerade barn.
Förvaltningschef slutar rekrytering pågår.

Överförmyndarnämnden

Inget nytt, men berättade på begäran om skillnaden mellan god man och förvaltare. Den största skillnaden mellan en förvaltare och en god man är att en god man är ett frivilligt uppdrag där huvudmannen behåller sin rättshandlingsförmåga, medan ett förvaltarskap är en tvångsåtgärd där huvudmannen förlorar sin rätt att själv bestämma och ingå avtal.

Servicenämnden

Mätning av kundnöjdhet pågår.
Nu organisation, förvaltarenheten har gått över till servicenämnden.

Kommunstyrelsen

Budget tagen för 2025.
Kommundirektör Ulf Svensson ska sluta sin anställning.

Teknik och fritidsnämnden.

Nämnden arbetar med trafikplanen.
Sune Arvidsson frågar varför inget görs för att förbättra södra infarten till Rydaholm och får svaret att det är Trafikverket som äger den frågan.

Det finns fortfarande möjlighet för föreningar att ansöka om aktivitetspengar.

Samhällsbyggnadsnämnden

Polishuset som ska byggas har blivit godkänt.
Det arbetas med planeringen av den nya anstalten.

Justera

KPR § 27

Ärenden – från pensionärsorganisationerna

-Finns ombud på alla SÄBO?

-Det ska finnas aktivitetsombud som tillsammans med aktivitetssamordnare planerar aktiviteter på boenden. Finns tavla över aktiviteter på boenden.

Rådet beslutar att bjuda in enhetschef Merima Rujovic till rådet under 2026, där aktiviteter på särskilda boenden blir temat.

Pensionärsrådet har inkommit med ett antal frågor som rör avgifter och hyror. Temat på nästa sammanträde med pensionärsrådet är biståndshandläggning och rådet beslutar att bjuda in biståndshandläggare tillsammans med avgiftshandläggare och ekonom till det tillfället för att få mer tydliga svar.

Till nästa sammanträde kommer Gottlieb Granberg ha tagit reda på kvadratmeterpriset på boenden i Värnamo kommun.

Frågor som är kvar till sammanträdet 3 december 2025

-Betalar brukarna på SÄBO olika hyra beroende på bostadens storlek och standard?

-Är hyran olika inom kommunens särskilda boenden?

-Påverkar brukarens förmögenhet hyran?

-Hur stort är förbehållsbeloppet som brukaren ska ha kvar efter att hyra och omsorg är betalt?

Till detta protokoll bifogas:

Avgiftstaxa för äldre- och funktionshinderomsorgen med tillämpningsanvisningar

Avgifter för omsorgsförvaltningen enligt Socialtjänstlagen

-Finns befintliga lokaler, inom kommunen, som skulle kunna göras om till trygghetsboende?

Kommunen har inte för avsikt att starta eget trygghetsboende. Den aktuella riktlinjen för subvention av trygghetsvärd vid trygghetsboende ska kunna tillämpas av olika aktörer som är intresserade av att starta trygghetsboende. Riktlinjen är tillämpbar i nya eller befintliga lokaler som uppfyller kraven

-Innebär "förtur" till trygghetsboende att det är behovsprövat?

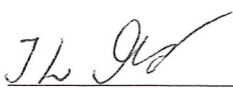
Det finns ingen skrivelse om förtur i den nya riktlinjen. Det är kösystem hos aktuellt fastighetsbolag som gäller.

Justera

-Hur planerar kommunen för det faktum att vi blir fler äldre och att vi lever längre?

Diskussion utifrån flera olika aspekter kring att kommunen har en hög medvetenhet om att demografin förändras. Vi lever längre, men är också friskare längre. SKR har i samband med ekonomirapport tagit fram fördjupning inom området med olika scenarier kring framtida utveckling av behov i relation till ökad andel äldre. Kommunen arbetar aktivt med att integrera detta i budgetarbete.

Likaså är strategier nationellt, regionalt och lokalt gällande kompetensförsörjning, digitalisering och nära vård/ny socialtjänstlag pågående omställningsarbeten som bidrar till att möta framtida utveckling.

Justera

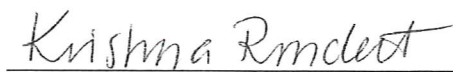
Plats och tid: Sammanträdesrum kommunfullmäktigesalen, stadshuset.
kl. 14.00-15.40

Beslutande: Filip Wihren Andersson, omsorgsnämnden, ordförande
Margareta Lindahl, omsorgsnämnden
Ibrahim Candemir, samhällsbyggnadsnämnden
Henric Johnsson, barn och utbildningsnämnden.
Sidsel Wern, Kulturnämnden
Thomas Carlzon, servicenämnden
Gottlieb Granberg, teknik och fritidsnämnden
Anette Hurtig Andersen, medborgarnämnden
Lennart Ottosson, HRF
Lennart Malm ers, Neuroförbundet Östbo/Västbo
Kerstin Berggren, FUB
Margareta Boode, SRF
Lars-Åke Sandberg, PSO
Mikael Andersson, DHR

Övriga deltagande: Sandra Viktorin, förvaltningschef
Kristina Rindert, sekreterare
Britt Karlsson ers, FUB
Mats Karlsson ers, SRF
Anna Lundborg Danås, verksamhetsutvecklare §22
Sofia Westman, enhetschef hemtjänst § 23

Justeringens plats och tid: Omsorgsförvaltningen, Värnamo, 2025-09-24

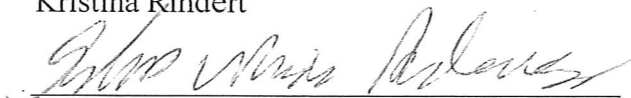
Sekreterare:

Kristina Rindert

Paragrafer:
18-27

Ordförande:

Filip Wihren Andersson

Justerare:

Mikael Andersson

KTR § 18

Upprop

Sekreterare Kristina Rindert håller upprop.

KTR § 19

Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställs.

KTR § 20

Val av justerare

Mikael Andersson

KTR § 21

Genomgång av föregående protokoll

Inget att tillägga

KTR § 22

Tema – kris och beredskap

Anna Lundborg Danås verksamhetsutvecklare på omsorgsförvaltningen informerade rådet om förvaltningens arbete med kris och beredskap. detta är en prioriterad fråga inom förvaltningen. Bildspel bifogas protokollet. Vi måste vara förberedda i vardagen. Hur har vi det i kommunen? Hur har vi det som enskild person? Nu finns det krislådor och vattendunkar på varje enhet. Krislådorna innehåller bla batterier, våtservetter, vevradio. På varje enhet hänger det säkerhetskalendrar med viktig information och det finns dessutom krispärmar med viktiga telefonnummer och reservrutiner.

Ett nytt reservkraftverk ska installeras under vintern på ett av våra särskilda boenden. Det finns inte reservkraft på alla boenden och man arbetar inom förvaltningen med frågan hur man ska kunna ordna med matlagning och vilka värmekällor det finns att använda som inte kräver elförsörjning.

V 39 är det beredskapsvecka och vykort skickas ut för att påminna oss om att börja förbereda sig hemma.

Beredskapsveckan - Värnamo kommun

KTR § 23

Anmällda frågor

Uppföljning av sommaren?

Sandra Viktorin berättar att den övergripande bedömningen är att läget i verksamheterna i har varit stabil. Utvärdering kommer att ske tillsammans med verksamhetens chefer. Alla vikarier har efter att deras sommarvikariat tagit slut fått en enkät att svara på, tyvärr har svarsfrekvensen varit låg och det går därför inte att dra några slutsatser kring resultatet då underlaget är för litet.

Sommaraktiviteter?

Fråga inkommen kring aktiviteter inom funktionshinderomsorgen. I första hand planeras resor med färdtjänst, då brukare har beviljade det, vilket ligger inom regionens uppdrag. Det finns möjlighet att använda kommunens bilar/minibussar vid särskilda tillfällen om det bedöms som lämpligt från verksamhetens sida.

FUB menar att det är för få aktiviteter under semestern. Sandra Viktorin hänvisar till LSS samverkansgruppen där den typen av frågor passar bättre.

Flytt daglig verksamhet?

I början av 2026 kommer några grupper inom daglig verksamhet få nya lokaler.

Dv Ramen flyttar till fd Västhorja förskola

Dv Apladalen och Snicken flyttar till Borgen

Dv Industri och Returen flyttar till lokaler på Expo

FUB menar att det har varit en del problem med de flyttar av gruppboenden som redan ägt rum. Från omsorgsförvaltningens sida vet man att det varit en del justeringar med bla brandskydd men det har man kompenserat med en förstärkning av personal under tiden det åtgärdades.

Det kom upp fler frågor av praktisk karaktär och Sandra Viktorin hänvisade till LSS samverkans gruppen.

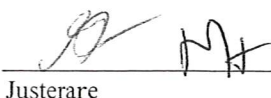
Sommarskolan hur har det gått?

Skolan är skyldig att erbjuda lovskola för elever i årskurs 8 och 9 i grundskolan som efter årskurs 9 riskerar att inte bli behöriga, alternativt inte har blivit behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan.

En stor del av eleverna ca 80% klarade godkänt betyg efter lovskolan.

Anhöriga har klagat över att det har varit en rörig och stökig miljö.

Verksamhetschef för grundskola Magdalena Lundqvist har bemött kritiken direkt med vårdnadshavare. Utvärdering pågår tillsammans med berörda rektorer.

Justerare

KTR § 24

Tillgänglighetspris

Den 6 juni delades tillgänglighetspriset ut av omsorgsnämndens ordförande Filip Wihren Andersson.

Priset gick till Guggu Lennartsson för hennes stora engagemang och arbetet med funkis gympa.

KTR § 25

Sammanslagning råden

Rådet får frågan hur man ställer sig till en sammanslagning av tillgänglighetsrådet och pensionärsrådet?

Frågan ställs då det är många likartade frågor i de båda råden, det finns många beröringspunkter.

Representanterna för de olika organisationerna kan se att det finns flera fördelar med en sammanslagning, men det finns en viss oro att tillgänglighetsrådets frågor kommer på undantaget.

Gottlieb Granberg rekommenderar att grupperna träffas och diskuterar frågan tillsammans.

Beslut om en sammanslagning kan endast ske i kommunfullmäktige och kan tidigast vara aktuellt 2027.

Kontaktuppgifter till representanter i pensionärsrådet kommer att förmedlas av rådets sekreterare.

KTR § 26

Remisser

Tillgänglighetsrådet har fått ta del av två remisser, en remiss angående trafikplan Värnamo kommun. De olika organisationerna har inkommit med synpunkter som har sammanställts och skickats vidare till samhällsbyggnadsnämnden.

Den andra remissen gällde matdistributionen inom ordinärt boende i Värnamo kommun. Synpunkter från de olika organisationerna ska var inlämnade till omsorgsnämnden senast 15 september.

KTR § 27

Kort information från kommunen

Omsorgsnämnden

Rådet blev informerade om att from 1 september 2025 krävs ett utdrag från belastningsregistret före en anställning. HR funktionen har hjälpt förvaltningen att skapa rutiner för detta.

Mikael Andersson ställer frågan om omsorgsnämnden gjort en utvärdering hur det blev efter att larmteamet lades ner?

Svaret är att beslutet om omorganisationen är genomförd och det numer är en fortsatt del av ordinarie arbetsuppgifter. Riskbedömning upprättades inför förändringen och nu görs inte någon annan uppföljning än ordinarie verksamhetsuppföljning.

Ekonomi

Nuvarande prognos är ett noll resultat

Omsorgschef:

Ny riktlinje för boendestöd gäller från 1 september.

Ny riktlinje för subvention av vård på trygghetsboende gäller från 1 september.

Kommunstyrelsen

Ej närvarande

Barn- och utbildningsnämnden

Feriearbete för ungdomar med funktionsvariationer

BUN har gett barn och utbildningsförvaltningen i uppdrag att utreda behoven och ge förslag på upplägg och organisation för att i större utsträckning än idag möjliggöra för feriearbete för den aktuella målgruppen och att återkoppla till BUN 1 november 2025.

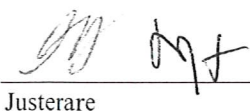
BUN ska återkoppla till kommunstyrelsen senast 1 december.

Nya Västhorjaskolan är invigd och i bruk.

Förskolan Gläntan, en avdelning på Pepparmyntans förskola samt en avdelning på Renfanäs förskola pausas eftersom barnantalet minskar.

A-huset på Finnvedens gymnasium, FIGY, ska renoveras, byggstart hösten 2026 och beräknas ta tre år.

Andelen elever som söker till FIGY har ökat och gymnasiet fyller platserna på sina program.

Justerare

Servicenämnden

Väntar på besked om matdistributionen

Samhällsbyggnadsnämnden

En ansökan om att få riva fastigheten "gula villan" har lämnats in. Fastigheten är K märkt och man ska undersöka i vilket skick den är i.

Extra pengar för att uppdatera tillgänglighetsdatabasen gör att man kan anställa en person 2026 för att genomföra det uppdraget.

Teknik- och fritidsnämnden

Beslutet av den nya trafikplanen kommer att leda till att vi har en plan för att kunna ha kvar biltrafik och parkeringsplatser i Värnamo stad.

Viktigt att det måste finnas minst tre vägar in i Värnamo.

Lennart Ottosson lyfte frågan om parkeringsavgifter och menar att det är bättre med en P-skiva de första timmarna, det skulle underlätta parkeringen för många. Det finns olika alternativ för betalning av parkeringsavgift och har man inte tillgång till de olika apparna då ska man kunna ringa in för att påbörja betalning av parkeringen. Lennart menar att det omöjligt för personer med en hörselnedsättning att höra vad rösten säger när man ringer in via telefon.

Medborgarnämnden

Förvaltningschefen slutar sin anställning och rekrytering pågår. Många familjehemsplaceringar medför stora kostnader.

Kulturnämnden

Inspira-priset 2025 går till Värnamo Filmhistoriska Festival, Sveriges enda festival som framför allt fokuserar på svenska filmklassiker.

Värnamo kommun har nått final i Publishingpriset 2025 med publikationen *100 rediga fakta om Värnamo*.

§ 132 Dnr: KS.2025.530

Avsägelse och fyllnadsval av ledamot och ersättare i servicenämnden

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar enligt valberedningens förslag

att till ledamot i servicenämnden för tiden 2025-10-02- 2026-12-31

utse Matilda Isaksson Kurki (C),

att godkänna SiDi Ruans (C) avsägelse som ersättare i servicenämnden

och till ny ersättare i servicenämnden för tiden 2025-10-02- 2026-12-31

utse Katarina Larsson (C).

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade den 28 maj 2025 § 105 att

godkänna Inger Axelssons (C) avsägelse från uppdraget som

ledamot i servicenämnden. Centerpartier har nominerat Matilda

Isaksson Kurki (C) som ny ledamot i servicenämnden.

SiDi Ruan (C) har avsagt sig uppdraget som ersättare i

servicenämnden. Centerpartiet har nominerat Katarina Larsson

(C) som ny ersättare i servicenämnden.

Valberedningen har, genom valberedningens ordförande, behandlat ärendet den 17 september 2025.

Beslut skickas till:

Servicenämnden

Berörda personer

§ 326 Dnr: KS.2025.607

Sammanträdesschema 2026

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna upprättat förslag på sammanträdesdagar 2026 för kommunstyrelsen,

att föreslå kommunfullmäktige besluta att godkänna upprättat förslag på sammanträdesdagar 2026 för kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Kommunledningsförvaltningen har upprättat förslag till sammanträdesdagar 2026 för sammanträden med kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och ks-strategimöte med nämnders presidier.

§ 111 Dnr: ON.2024.131

Utredning matdistribution

Beslut

Omsorgsnämnden beslutar

att ställa sig bakom omsorgsförvaltningens bedömning och slutsats, samt

att överlämna framtagna utredning om matdistribution till kommunstyrelsen, samt

att notera inkomna remissvar från pensions- respektive tillgänglighetsråden, samt

att överlämna dessa till kommunstyrelsen.

Protokollsanteckning:

Margareta Lindahl (KD) önskar få följande anteckning till protokollet:

”Avseende beslut om matdistribution är det viktigt

- Att den enskildes behov av stöd i samband med måltidssituationen beaktas, biståndsbedöms och att beslutet anges i aktuell genomförandeplan.
- Att personalen har grundläggande kunskap om mat och om måltidssituationens betydelse för den enskilde.
- Att maten även fortsättningsvis tillagas inom Värnamo kommun och levereras dagligen av personal inom omsorgsförvaltningen”

Nämnden instämmer i den protokollsanteckning som lämnats av ledamoten Margareta Lindahl (KD)

Protokollsanteckning

Maria Fransson (C) önskar få följande anteckning till protokollet:

”Vill betona att vi fortsatt står upp för att maten ska lagas av och i Värnamo kommun i de kök som nu används för detta ändamål”

Nämnden instämmer i den protokollsanteckning som lämnats av ledamoten Maria Fransson (C).

Ärendebeskrivning

Matdistribution är en insats för invånare som behöver stöd med en färdiglagad måltid. Insatsen kräver biståndsbeslut. Måltiderna levereras portionsförpackade hem till den enskilde.

I dagsläget ingår matdistribution i arbetsuppgifterna för många undersköterskor och vårdbiträden inom hemtjänsten. Detta upplägg kan vara effektivt när det kombineras med medicinska insatser, vilket inte alltid är fallet.

Kommunstyrelsen gav den 3 september 2024 § 284, (dnr: KS2024.649) omsorgsnämnden i uppdrag att i samverkan med servicenämnden utreda möjligheten att skapa ett mer långsiktigt, kostnads- och resurseffektivt upplägg för matdistribution i egen regi eller genom extern aktör, med återredovisning till kommunstyrelsen senast augusti 2025.

Omsorgsnämnden gav den 25 september 2024 § 114, (dnr: ON.2024.131) omsorgsförvaltningen i uppdrag att enligt kommunstyrelsens beslut utreda en effektiv matdistribution, med tillägget återredovisning till omsorgsnämnden i juni 2025. Omsorgsförvaltningen och Serviceförvaltningen har inkommit med utredningar som delges nämnden:

- En effektivare matdistribution (SF)
- Utredning effektiv matdistribution (OF)

Den 18 juni 2025 beslutade omsorgsnämnden att överlämna ärendet till sammanträdet den 20 augusti 2025.

Den 20 augusti 2025 § 91 (dnr: ON.2024.131) beslutade omsorgsnämnden att begära förlängd svarstid för återredovisning till kommunstyrelsen till den 7 oktober 2025, detta för att göra det möjligt för Pensionärsrådet (KPR) respektive Tillgänglighetsrådet (KTR) att yttra sig i frågan.

Utredning om matdistribution skickades därför på remiss till samverkansråden med sista svarsdag till omsorgsnämnden satt till 15 september 2025, vilket har skett genom inkommen *Sammanställning remiss matdistribution*.

Bilagor inför beslut:

- En effektivare matdistribution (SF)
- Utredning effektiv matdistribution (OF)
- Sammanställning remiss matdistribution (KPR, KTR).

Omsorgsförvaltningen har inkommit med skrivelse daterad den 16 september 2025.

Beslut skickas till:
Kommunstyrelsen
Servicenämnden

§ 111 Dnr: ON.2024.131

Utredning matdistribution

Beslut

Omsorgsnämnden beslutar

att ställa sig bakom omsorgsförvaltningens bedömning och slutsats, samt

att överlämna framtagna utredning om matdistribution till kommunstyrelsen, samt

att notera inkomna remissvar från pensionärs- respektive tillgänglighetsråden, samt

att överlämna dessa till kommunstyrelsen.

Protokollsanteckning:

Margareta Lindahl (KD) önskar få följande anteckning till protokollet:

”Avseende beslut om matdistribution är det viktigt

- Att den enskildes behov av stöd i samband med måltidssituationen beaktas, biståndsbedöms och att beslutet anges i aktuell genomförandeplan.
- Att personalen har grundläggande kunskap om mat och om måltidssituationens betydelse för den enskilde.
- Att maten även fortsättningsvis tillagas inom Värnamo kommun och levereras dagligen av personal inom omsorgsförvaltningen”

Nämnden instämmer i den protokollsanteckning som lämnats av ledamoten Margareta Lindahl (KD)

Protokollsanteckning

Maria Fransson (C) önskar få följande anteckning till protokollet:

”Vill betona att vi fortsatt står upp för att maten ska lagas av och i Värnamo kommun i de kök som nu används för detta ändamål”

Nämnden instämmer i den protokollsanteckning som lämnats av ledamoten Maria Fransson (C).

Ärendebeskrivning

Matdistribution är en insats för invånare som behöver stöd med en färdiglagad måltid. Insatsen kräver biståndsbeslut. Måltiderna levereras portionsförpackade hem till den enskilde.

I dagsläget ingår matdistribution i arbetsuppgifterna för många undersköterskor och vårdbiträden inom hemtjänsten. Detta upplägg kan vara effektivt när det kombineras med medicinska insatser, vilket inte alltid är fallet.

Kommunstyrelsen gav den 3 september 2024 § 284, (dnr: KS2024.649) omsorgsnämnden i uppdrag att i samverkan med servicenämnden utreda möjligheten att skapa ett mer långsiktigt, kostnads- och resurseffektivt upplägg för matdistribution i egen regi eller genom extern aktör, med återredovisning till kommunstyrelsen senast augusti 2025.

Omsorgsnämnden gav den 25 september 2024 § 114, (dnr: ON.2024.131) omsorgsförvaltningen i uppdrag att enligt kommunstyrelsens beslut utreda en effektiv matdistribution, med tillägget återredovisning till omsorgsnämnden i juni 2025. Omsorgsförvaltningen och Serviceförvaltningen har inkommit med utredningar som delges nämnden:

- En effektivare matdistribution (SF)
- Utredning effektiv matdistribution (OF)

Den 18 juni 2025 beslutade omsorgsnämnden att överlämna ärendet till sammanträdet den 20 augusti 2025.

Den 20 augusti 2025 § 91 (dnr: ON.2024.131) beslutade omsorgsnämnden att begära förlängd svarstid för återredovisning till kommunstyrelsen till den 7 oktober 2025, detta för att göra det möjligt för Pensionärsrådet (KPR) respektive Tillgänglighetsrådet (KTR) att yttra sig i frågan.

Utredning om matdistribution skickades därför på remiss till samverkansråden med sista svarsdag till omsorgsnämnden satt till 15 september 2025, vilket har skett genom inkommen *Sammanställning remiss matdistribution*.

Bilagor inför beslut:

- En effektivare matdistribution (SF)
- Utredning effektiv matdistribution (OF)
- Sammanställning remiss matdistribution (KPR, KTR).

Omsorgsförvaltningen har inkommit med skrivelse daterad den 16 september 2025.

Beslut skickas till:
Kommunstyrelsen
Servicenämnden

Utredning

I arbetet med uppdraget från kommunstyrelsen har ett antal arbetsmöten mellan omsorgsförvaltningen och serviceförvaltningen skett. En nulägesbild från december 2024 angav att 40 av 309 brukare med beslut om matportion också fick en hälso- och sjukvårdsinsats parallellt med att matportion distribueras till brukaren.

Beslut om matportion fattats efter biståndsbedömda beslut enligt socialtjänstlagen. På flera håll i landet och länet beviljas matportion utan föregående behovsprövning efter särskilda kriterier. Vilket tidigare även var fallet i Värnamo. Dock bedömdes detta öka antalet beviljade matportioner och beslut om att återgå till traditionell biståndsbedömning fattades av omsorgsnämnden.

I Jönköpings läns kommuner pågår flera initiativ kring förändringar av hantering av matdistribution gällande biståndsbedömda beslut om matportioner. Ett av de avgörande skälen är att hitta andra arbetssätt som möjliggör att använda kompetensen inom verksamhet på optimerat vis. Ett antal kommuner i länet har gjort utredningar och med underlag för att i framtiden inte längre leverera mat som tillagas från kommunens köksorganisationer. Istället övergår insatsen till att omfattas inom ramen för inköp (i digital form).

Denna typ av beslut innebär förändringar av vilken service som erbjuds till kommunens invånare. Vilket innebär ställningstaganden kring förändrad syn på serviceinsatser från kommunen kopplat att möta framtida utmaningar och nya sätt att tillgodose behov.

Det största utmaningen som välfärden står inför är att under kommande år blir befolkningen allt äldre i takt med att andelen personer i arbetsför ålder minskar. Behoven av arbetskraft finns inom samtliga samhällssektorer. Inom vård- och omsorg vars grunduppdrag är specifikt riktat mot de äldre med behov av stöd och omsorg innebär framtiden särskilda utmaningar. Det är därav nödvändigt att redan nu planera för detta samt att organisera sig på sätt som möjliggör att medarbetare med viss kompetens används i större utsträckning till uppgifter som är direkt beroende av den särskilda kompetensen.

Detta är ett starkt skäl till att vård- och omsorgsutbildade medarbetare i högre utsträckning används till just arbetsuppgifter inom vård och omsorg.

Ett länsgemensamt dokument gällande AID-koder (tjänstetitulaturer) har antagits i länets socialchefsnätverk. I detta dokument beskrivs hur kommuner kan använda titulatur som servicebiträde för att anställa medarbetare utan adekvat vård- och omsorgsutbildning. Vilket skulle möjliggöra att i högre utsträckning kunna differentiera arbetsuppgifter inom vård- och omsorg.

Beroende på vilken väg Värnamo kommun vill gällande framtida hantering av matdistribution skulle även tillämpning av ett sådant titeldokument kunna vara ett stöd för att differentiera arbetsuppgifter. Alternativa vägar framåt skulle kunna ske stegvis.

Serviceförvaltningen har sammanställt alternativ som är möjliga för omsorgsnämnden att ta ställning till gällande fortsatta hanteringen kring matdistribution.

Omsorgsförvaltningens bedömning är att, givet omvärldsläget och lokala förutsättningar i Värnamo kommun, en stegvis förändring är att föredra. Att ställa om i mindre skala ger möjlighet att utvärdera och följa arbetet, samtidigt som tid ges att ta ställning till vilket ett nästa steg skulle vara.

Alternativet som omsorgsförvaltningen föreslår med stöd av serviceförvaltningens utredning är att matdistribution sker dagligen, och att maten levereras kyld.

Det är motiverat av att förändringen kan göras i princip inom befintlig verksamhet.

Förändringen skulle ge effekter av en ökad flexibilitet för brukaren, som blir fri att själv välja när hen önskar att inta måltiden.

Att leverera kyld mat innebär säkrare hantering och minskar risk för kvalitetsbrister kring den levererade maten.

Att leverera kyld mat kommer att innebära en effektivare logistik och möjliggöra mer optimerad och flexibel planering inom hemtjänstgrupperna. Vilket kopplas till att inte vara styrd till ett snävt tidsintervall då leverans av matportioner måste ske. Detta kan leda till en bättre arbetsmiljö för medarbetare i hemtjänsten i form av minskad stress under lunchtimmarna. Leverans av kyld mat kommer att ge en bättre arbetsmiljö i form av enklare logistik, då tunga värmekantiner kan avvecklas.

Omsorgsförvaltningen behöver säkerställa möjlighet till kylhållning av matportioner, vilket innebär inköp av kylskåp.

Möjliga negativa konsekvenser av att leverera kyld mat dagligen jämfört med varm mat skulle i vissa fall kunna innebära en ökad belastning för brukaren. Brukare med kognitiva eller fysiska funktionsnedsättningar kan ha svårt att hantera mikrovågsugn eller spis. Att leverera kyld mat förutsätter att brukaren har en fungerande mikrovågsugn. Eventuella utökade behov kopplat till förändrat arbetssätt bedöms och hanteras utifrån individuell bedömning av biståndshandläggare.

En fortsatt möjlighet finns i att undersöka möjlighet att matportioner levereras från annan aktör än från omsorgsförvaltningen. Detta innebär dock en utökad kostnad för extern aktör.